

EDEBİ BİLGİLER

1. Türk edebiyatının milli ölçüsüne ...**hece**... adı verilir.
2. Tefkik Fikret'in hece ölçüsünü kullandığı şiir kitabının adı ...**Sermin**... 'dir.
3. Şiirde anlam bütünlüğü taşıyan en küçük parçaya ...**mısra**... adı verilir.
4. Batıdan alınan ve ilk defa Servet-i Fünun döneminde kullanılan nazım biçimleri şunlardır: **Serbest Müstezat, Terzarima, Triyole, Sone**
5. Türklerin Divan edebiyatına kazandırdığı nazım şekilleri ...**şarki**... ve ...**tuyuğ**... 'dur.
6. Tek dörtlükten oluşan, Divan edebiyatına Fars edebiyatından geçmiş olan ve kendine özgü 24 kalıbı olan nazım şekline ...**rubai**... adı verilir.
7. Tuyuğ denilince akla ilk gelen Divan edebiyatı sanatçımız ...**Kadı Burhanettin**... 'dir.
8. Nefeslerinde insan sevgisini dile getiren, "Gelin canlar bir olalım." felsefesiyle şiirler yazan Halk edebiyatı ozanımız ...**Pir Sultan Abdal**... 'dir.
9. Tanzimat döneminden önce, Divan edebiyatında hikâye ve roman türünün yerini tutan nazım şekline ...**mesnevi**... adı verilir.
10. "Merhametli bir peri \ Isıtır sanki yeri" dizelerinde ...**zengin**... uyak vardır.
11. "a-b-b-a" diziliş ile oluşan uyak örgüsüne ...**sarmal**... adı verilir.
12. Çoban yaşamını karşılıklı konuşmalarla anlatan pastoral şiire ...**eglog**... denir.
13. Abdülhak Hamit'e ait olan "Sahra" adlı şiir ...**pastoral**... türde yazılmıştır.
14. "Kuşlar konar dallara / Yıldızlar inci göllere" dizelerinde ...**yarım-redif**... uyak vardır.
15. "Ne arzum, ne emelim / Yaralanmış bir elim" dizelerinde ...**im**... eki redif olarak kullanılır.
16. Düz, sarmal ve çapraz kafiye şekilleri ...**Batı**...dan Türk edebiyatına geçmiştir.
17. Felsefi ve toplumsal konuların işlendiği ve beyit nazım birimi ile oluşan nazım şekline ...**kita**... denir.
18. "Çöle sürdüm atımı \ Gidişim ok atımı" dizelerindeki ...**cinaslı**... uyak vardır.
19. Ölen bir kişi için yazılan Divan şiiri türüne ...**mersiye**... adı verilir.
20. Savaş, yiğitlik gibi konuları işleyen; esnaf, bekçi, deprem gibi çeşitleri olan en uzun Aşık edebiyatı nazım şekline ...**destan**... adı verilir.
21. Kasidede "şairin kendini övdüğü" bölüme ...**fahriye**... adı verilir.
22. "Üç Şehitler Destanı" ...**epik**... şiir türünün güzel bir örneğidir.
23. 8'li hece ölçüsüyle yazılan ve kendine özgü bir ezgisi olan Aşık edebiyatı nazım şekline ...**semâi**... adı verilir.
24. İçinde "hre, hey" gibi ünlemlerin olduğu Aşık edebiyatı nazım şekline ...**varsâğı**... adı verilir.
25. Divan edebiyatı döneminde hece ölçüsünü kullanmış olan sanatçımızın ...**Nedim**... 'dir.
26. İki dizeden oluşan nazım birimine ...**beyit**... adı verilir.
27. Beyitler ile yazılan ve medhiye, fahriye, tegazzül gibi bölümleri olan nazım şekline ...**kaside**... adı verilir.
28. 11'li hece ölçüsüyle yazılan ve Divan edebiyatında "gazel" in karşılığı olan Aşık edebiyatı nazım şekline ...**koşma**... denir.
29. Tarikata yeni giren müritlere tarikatın ilkelerini öğretmek amacıyla yazılan Tekke edebiyatı nazım şekline ...**nutuk**... adı verilir.
30. Halk edebiyatında "mani"nin karşılığı olan nazım şekline divan edebiyatında ...**tuyuğ**... denir.
31. Allah aşkından söz eden ve özel bir ezgisi olan Tekke edebiyatı nazım şekline ...**ilahi**... adı verilir.
32. Bektaşî tarikatının görüşlerini dile getiren ilahlilere ...**nefes**... adı verilir.
33. 5-15 beyit sayısına sahip, Halk edebiyatında "koşma"nın karşılığı olan Divan edebiyatı nazım şekline ...**gazel**... adı verilir.
34. Allah'la konuşuyor, şakalaşıyor gibi söylenen Tekke edebiyatı nazım şekline ...**şathiye**... adı verilir.
35. İnsanın Allah'tan ayrılarak dünyaya geldiğini ve tekrar Allah'a döneceğini anlatan Tekke edebiyatı nazım şekline ...**devriye**... adı verilir.
36. Bireylerin ve toplumların kötü yönlerini ele alarak bunları eleştirel bir bakış açısı ile anlatan koşma türüne ...**taşlama**... adı verilir.
37. Terkib-i bend nazım şekliyle "Kanuni Mersiyesi"ni ...**Baki**... yazmıştır.
38. Uyaklardan sonra gelen, anlamca ve görevce aynı olan eklere, yardımcı seslere veya sözcüklere ...**redif**... denir.
39. Duyguların coşkulu bir şekilde dile getirildiği şiir türüne ...**lirik**... şiir adı verilir.
40. Servet-i Fünun döneminde yaygınlaşan şiir türüne ...**mensur**... şiir denir
41. Satirik şiirler yazan ve "Hamarme" adlı eseri ile ün kazanan Divan edebiyatı sanatçımız ...**Şeyhi**... 'dir.
42. Acı ve tatlı olayları bir arada anlatan, tiyatro yapıtlarındaki şiirlere ...**dramatik**... şiir denir.
43. Divan edebiyatında didaktik şiir denince akla ilk gelen ...**Nabi**... 'dir.

44. Saz şairlerinin aruz ölçüsüyle söylediği şiir türlerinden birinin adı. **Kalenderi, seli, satranç**

45. Özellikle toplumun sevilen önderleri, din adamları etrafında hep iyiliği yücelten ve o insanların faziletlerini anlatan efsanelere ...**menkıbe**... adı verilir.

46. “İlyada, Kalevala, Oğuz Kağan gibi destanlar, yapma destanlara örnek olarak gösterilebilir.” cümlesinde ...**yapma**... kelimesinde bilgi yanlışlığı vardır.

47. “Şehname, Hint kültürünü tanıtmaya açısından önemli bir destandır. Bu Hint destanı 200.000 dizeden oluşmaktadır.” cümlesinde ...**Şehname**... kelimesinde bilgi yanlışlığı vardır.

48. ...**Şu**... ve ...**Alp Er Tunga**... Saka Türklerinin destanlarıdır.

49. Türeyiş ve Göç destanları ...**Uygur**... Türklerin önemli kaynakları arasında yer almaktadır.

50. “Efsane tamamen hayal ürünüdür. Evrensel öğeler ve temalar içerir. Bu türde eğiticilik esastır.” cümlesinde ...**efsane**... kelimesinde bilgi yanlışlığı vardır.

51. Trajedi ve dramın bütün sözlerinin müzikle bestelenmiş şekline ...**opera**... adı verilir.

52. “Sophokles, eski Yunan’da şiir alanında önemli bir isimdir. Yazarın ‘İşler ve Günler’ adlı yapıtı vardır.” cümlesinde ...**Sophokles**... kelimesinde bilgi yanlışlığı vardır.

53. “Boccaccio’ya ait olan Çılgın Orlando adlı eser yapma destanın güzel örneklerindedir.” cümlesinde ...**Boccaccio**... kelimesinde bilgi yanlışlığı vardır.

54. Tanzimat’a kadar ...**roman**... türünün yerini destanlar, efsaneler, mesneviler, halk hikayeleri ve masallar tutmuştur.

55. Öykücülükte “durum (kesit) tarzının” kurucusu ...**Çehov**...’dur.

56. “Yazar, bir toplum gerçeğini belirtmek istiyor. Biri çevreyi, bu çevrenin kişilerini görmüş biliyor. Bundan bir roman çıkarmak istemiş. Ne var ki romanı okuyup bitirdikten sonra, zihninde yalnız birtakım olayların izleri kalıyor...” bu parçada edebiyat türlerinden ...**eleştiri**...ye özgü nitelik ağır basmaktadır.

57. Kısa, yoğun, gününbirlik gazete yazılarına ...**fıkra**... adı verilir.

58. ...**Makale**...’de açık, anlaşılır ve ciddi bir dil kullanılır. Öğreticilik esastır. Yazar tarafsız, tutarlı ve bilimsel bir üslup kullanır.

59. “Mecalisü'n Nefais” edebiyatımızda ‘biyografi’ anlamına gelen ilk ...**tezkire**... örneğidir.

60. Divan edebiyatında “hiciv”, Halk edebiyatında “taşlama”, Yeni Türk edebiyatında ise “yergi” olarak adlandırılan şiir türüne ...**satirik**... şiir denir.

61. Bir konunun olumlu ve olumsuz yönlerinin iki grup arasında karşılıklı tartışılmasına ...**münazara**... denir. Bu sözlü edebi tür özellikle okullarda öğrenciler arasında gerçekleştirilir.

62. Panel sonrasında tartışma dinleyicilere de geçerse tartışma ...**forum**... halini alır.

63. Bir konu üzerinde değişik kişiler tarafından yapılan seri konuşmalara ...**sempozyum**... adı verilir. Bu konuşmalar bir veya birkaç gün sürebilir.

64. “Fars, Feeri, Tirad, Monolog” ...**tiyatro**... ile ilgili terimlerdir.

65. ....**Garipname**.... Aşık Paşa’nın ünlü eserinin adı.

66. Kısa pastoral şiir çeşidine .....**idil**..... adı verilir.

67. Milletleri derinden etkileyen, tarihi ve sosyal olayları anlatan, çoğunlukla manzum olan edebi eserlere .....**destan**..... denir.

68. ....**Gilgamiş**.... bilinen en eski destandır. M.Ö. 3000’li yıllarda Mezopotamya’da ortaya çıkan bu destan Sümerlere aittir.

69. Hun Türklerine ait olan ....**Oğuz Kağan**.... Destanı 13. yy’da Uygur harfleriyle yazıya geçirilmiştir.

70. ...**Bozkurt**... ve ...**Ergenekon**... destanları Göktürklerle aittir.

71. ...**Manas**... Kırgız Türklerinin dünyaca ünlü destanıdır.

72. "Vatan yahut Silistre" adlı oyunun kahramanı ...**İslam Bey**...’dir.

73. Cervantes’in ...**Don Kişot**... adlı eseri Batı’da roman türünün ilk başarılı örneği kabul edilmektedir.

74. Türk edebiyatında ...**deneme**... türünün örnekleri Cumhuriyet’ten sonra verilmeye başlanmıştır. Sabahattin Eyüboğlu, Suut Kemal Yetkin bu türün ustaları arasında yer alır.

75. Divan edebiyatında gezi yazısı örneklerine, ...**seyahatname**... denirdi.

76. Bir eserin veya sanatçının yalnızca bir yönünü derinlemesine inceleyen yazı türüne ...**monografi**... denir.

77. Halide Edip’in “Handan”, Reşat Nuri Güntekin’in “Bir Kadın Düşmanı”, Yakup Kadri’nin “Bir Serencam’ı” ...**mektup**... tarzında yazılan romanlardır.

78. Ruşen Eşref Ünaydın edebiyatımızda ...**röportaj**... türünün en başarılı ismidir.

79. Katip Çelebi’nin ...**Keşfü’z Zünun**... adlı eseri bibliyografi türünün önemli bir örneğidir.

80. Koçaklamalar, destanlar, varsağılar ...**epik**... şiir türüne örnek olarak gösterilebilir.

81. “İlim ilim bilmektir / İlim kendini bilmektir / Sen kendini bilmezsen / İlim nice bilmektir.” şiiri, ...**didaktik**... şiir türünün güzel bir örneğidir.

82. ...**Fabl**... sonunda kıssadan hisse biçiminde bir dersin verilmesi yönüyle masaldan ayrılır. Bu türün ilk örnekleri arasında Beydeba’nın “Kelile ve Dinme” adlı eseri yer alır.

83. “Ana karakterlerin halktan olması, trajedi türünün en önemli özelliğidir.” cümlesinde ...**trajedi**... kelimesinde bilgi yanlışlığı vardır.

EDEBİ SANATLAR

1. "Gökyüzünün mayınları yıldızlar" dizesinde ...benzetme... sanatı vardır.
2. "Kalem böyle çalınmıştır yazıma / Yazım uymaz, kışım yazıma" dizelerinde ...cinas... sanatı vardır.
3. İki ya da daha çok şeyi andıktan sonra onlarla ilgili şeyleri sıralama sanatına ...leff-ü neşr... denir. Düzenli ve düzensiz olmak üzere iki çeşidi vardır.
4. "İki kapılı bir handa gidiyorum gündüz gece" dizesinde ...açık istiare... sanatı vardır.
5. "Ağlarım hatıra geldikçe gülüşüklerimiz." dizesinde ...tezat... sanatı yapılmıştır.
6. Açık istiarenin bir metne bütünüyle yayılmış kullanımları da vardır. Örneğin Y Kemal Beyatlı'nın "Sessiz Gemi" şiirinde 'Ölüm / Tabut' 'Sessiz Gemi'ye benzetilmiştir. Bu istiare türüne ...temsili istiare... denir.
7. "Havaya su yazsaydı sel akardı" dizesinde ...mübalâğa... sanatı vardır.
8. "Bu kamburu sırtında ömür boyu taşıyacak." cümlesindeki altı çizili sözcük hem gerçek hem de mecaz anlamda kullanılmıştır. Bu sanata ...kinaye... adı verilir.
9. "Ulusun korkma nasıl böyle bir imanı boğar." cümlesinde altı çizili sözcük gerçek iki anlamı çağrıştıracak şekilde kullanılmıştır. Bu dizede yakın anlam değil uzak anlam kastedilerek oluşturulan bu sanata ...tevriye... denir.
10. "Ne zaman seni düşünsem/Bir ceylan su içmeye iner." cümlesinde yazar bilinen bir şeyin meydana gelişini güzel bir sebebe bağlamıştır. Bu dizelerde hakim olan sanatın ...hüsn-i talil...dir.
11. "Dal bir gün dedi ki tomurcuğuna: -Tenimde bir yara işler gibisin / Titrerim rüzgarlar zarar vermesin." dizelerinde ...intak... sanatı hakimdir.
12. "Sular mı yandı neden tunca benziyor mermer?" dizesinde ...tecahül-i arif... sanatı yapılmıştır.
13. "...Benzeyen..."in söylendiği istiare çeşidine kapalı istiare denir.
14. "İndim yârin bahçesine, parsellenmiş." cümlesinde ...terdit... sanatı yapılmıştır.
15. "Sanat hür bir ortamda boy atar." cümlesinde sanat fidana benzetilmiş ama cümlede fidan söylenmemiştir. Bu yolla yapılan istiareye ...kapalı istiare... adı verilir.
16. "Karanlıkta ona bir ışık tutalım." dizesinde altı çizili sözcükler hem mecaz hem de gerçek anlamda kullanılarak ...kinaye... sanatı yapılmıştır.
17. "Bir an önce görülsün diye Akdeniz / Toroslarda ağaçlar hep çocuk kalır." dizelerinde hâkim olan ...hüsn-i talil... sanattır.
18. "Besbelli her saat artar kederi / Belki de yüreği yanar dağların" dizelerinde ...teşhis... sanatı kullanılmıştır.
19. Benzetme (Teşbih) sanatının iki temel unsurundan (benzeyen-benzetilen) birinin kullanılmamasıyla yapılan sanata ...istiare... adı verilir.
20. "Bir çift göz bizi izliyor." dizesinde ...mecaz-ı mürsel... sanatı yapılmıştır.
21. Şairin coşku ve heyecan içinde olay ve varlıklara ünlemlerle seslenmesiyle ...hida... sanatı yapılır.
22. Süslü nesirde (düzyazıda) cümleler içinde bulunan iç uyağa ...seci... adı verilir.
23. "Gökyüzünde İsa ile / Tur dağında Musa ile / Elindeki asa ile çağırayım Mevlam seni" dizelerindeki ...telmih... sanatı yapılmıştır.
24. Anlamı güçlendirmek amacıyla anlamın yoğunlaştığı sözcüğü, sözcük öbeğini arka arkaya yineleme sanatına ...tekrir... adı verilir.
25. "Bir yalnızlık büyütürdüm saksıda." Bu dizede benzeyen söylenmiş, benzetilen söylenmemiştir. Bu yolla yapılan sanata ...kapalı istiare... adı verilir.
26. "Yağmurların okşadığı kalbime / Yağmurlar küskün şimdi" dizelerinde ...teşhis... sanatı yapılmıştır.
27. "Arım, balım, peteğim / Gülüm, dalım, çiçeğim / Bilsem ki öleceğim / Yine seni seveceğim." dizelerinde aralarında ilgi bulunan sözcükler kullanılarak ...tenasüp... sanatı yapılmıştır.
28. Anlamca birbirleriyle ilgili sözcükleri bir arada kullanılmasına ...tenasüp... sanatı denir.
29. "O kadar açık (!) konuştu ki sözlerinden hiçbir şey anlamadık." dizesinde yazar "açık" sözcüğünü tam tersini düşündürecek şekilde kullanmıştır. Bu sanata ...tariz... adı verilmiştir.
30. "Kızıl kanım tükendi, kara terim aktı." dizesinde "k" sesi yinelenerek ...aliterasyon... sanatı yapılmıştır.
31. Söz arasında bilinen bir olayı ya da kişiyi anımsatma sanatına ...telmih... denir.

32. Temsil-i istiare sanatına ...divan... edebiyatında bolca yer verilmiştir.
(Diş inciye; kirpik oka benzetilmiştir.)
33. "Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhid'i / Bedrin aslanları ancak bu kadar şanlı idi." dizelerinde ...telmih... sanatı yapılmıştır.
34. "Bir siyah kadındır kaldırımlarda gece." dizesinde ...teşbih... sanatı yapılmıştır.

35. "Bir nîm tebessümle o afet gülü verdi / Bir buse mi gül mü verirsin dedi gönlüm" beytinin birinci beytinde ...tevriye... edebî sanatı yapılmıştır.

DÜZYAZI TÜRLERİ

1. Bir sanat ya da düşünce yapıtının özünü ve yapısını anlatan, onun değerli ve değersiz yanlarını gerektiğinde belgelerle, örneklerle belirten yazı türüne ...**eleştiri**... adı verilir.
2. Edebiyatımızda ilk olarak Tanzimat döneminde görülen bu tür, insanı ve toplum yaşamını geniş bir zaman açısından ele alan olaya dayalı türe ...**roman**... denir.
3. Kişinin kendi yaşamını doğrudan kendisinin anlattığı yazı türüne ...**otobiyografi**... adı verilir.
4. Yazar ...**sohbet**...’te denemeden farklı olarak görüş ve düşüncelerini okuyucuyla konuşuyormuş havası içerisinde dile getirir.
5. Gazete veya dergilerin belirli sütunlarında genel bir başlık altında yazılan kısa ve gününbirlik yazılara ...**fıkra**... adı verilir.
6. Bir topluluğa heyecan vermek veya belirli bir düşünceyi aşılacak için yapılan konuşmalara ...**söylev**... adı verilir. Çiçero bu türün ustalarındandır.
7. Batıda ...**hikaye**... türünün ilk örneklerini Boccaccio vermiştir. Edebiyatımızda ise Sait Faik, Memduh Şevket Esendal ve Ömer Seyfettin bu türün başarılı sanatçılarıdır.
8. Ahmet Haşim’in “Frankfurt Seyahatnamesi”, Ahmet Mithat’ın “Avrupa’da Bir Cevalan”, Cenap Şahabettin’in “Hac Yolunda”sı ...**Gezi yazısı**...’nın en güzel örnekleri olarak gösterilebilir.
9. Bir kişinin yaşadığı ya da tanık olduğu çeşitli olay ve olguları, gözlemlerine ve izlenimlerine dayanarak anlattığı türe ...**anı**... adı verilir. Bu türde yazar olayları öznel bir bakış açısı ile ele alır.
10. Konusunu günlük yaşamdan alan, kahramanları genellikle alt tabakadan olan, genellikle manzum olarak yazılan tiyatro türüne ...**komedî**... adı verilir. Aristophanes bu türün başarılı sanatçılarıdır.
11. Yalnız işaretlerle oynanan tiyatro türüne ...**pantomim**... adı verilir.
12. Oyuncuların sahnedeki hareketlerine ...**mizansen**... adı verilir.
13. Ahmet Kutsi Tecer’in “Koçyiğit Köroğlu, Köşebaşı” adlı eserlerine ...**tiyatro**... adı verilir.
14. En önemli kişileri “Pişekar ve Kavuklu” olan seyirlik halk oyununa ...**orta oyunu**... adı verilir.
15. Eski çağlardan beri söylenegelen, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayali hikâye, söylencelere ...**efsane**... adı verilir.
16. Edebiyatımızda Ahmet Rasim denilince akla ...**fıkra**... türü gelir.
17. Divan edebiyatında karşılığı “ruzname” olan türe ...**günlük**... adı verilir.
18. ...**Eleştiri**... bir sanat veya düşünce yapıtı üzerine yazılan yazıdır.
19. Nurullah Ataç, Suut Kemal Yetkin, Montaigne gibi yazarların başarılı olduğu yazı türü ...**deneme**...’dir.
20. Fuzuli'nin "Şikayetname" adlı eseri ...**mektup**... türünde yazılmıştır.
21. Edebiyatımızda Ruşen Eşref Ünaydın denilince akla ...**röportaj**... türü gelir.
22. Divan edebiyatında "tezkire" bu türün karşılığı ...**biyografi**...’dir.
23. İnsan ve toplum yaşamını sahnede canlandırma yoluyla yansıtan türe ...**tiyatro**... denir. Bu tür genellikle oynanmak için yazılır. Bu türün okunmak için yazılmış örnekleri de vardır.
24. ...**Roman**... türünün ilk örnekleri Fransız edebiyatından yapılan çevirilerdir. Bu türün ilk örneğini Yusuf Kamil Paşa vermiştir.
25. Şinasi'nin "Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi" ...**makale**... türünün başlangıcı sayılmaktadır.
26. Bir kişinin görüş ve düşüncelerini günü gününe yazdığı türe ...**günlük**... adı verilir. Oktay Akbal, Salah Birsal bu türün güzel örneklerini vermişlerdir.
27. Eğiticiğin esas olduğu, milli ve dini motiflere hemen hemen hiç yer verilmeyen ...**masal**... türünün güzel örneklerini Eflatun Cem Güney ve Alman Grimm Kardeşler vermişlerdir.
28. ...**Trajedî**...’de konular ya tarihten ya da mitolojiden seçilir. Öldürme, yaralama gibi korkunç ve çirkin olaylar sahnede gösterilmez. Racine, Corneille, Sophokles bu türün başarılı sanatçılarıdır.
29. Dinleyicilere bilim, sanat, edebiyat gibi konularda bilgi vermeye ve açıklamalı anlatıma dayalı konuşmaya ...**konferans**... adı verilir.
30. ...**Monolog**... piyeste kahramanın kendi kendine konuşup düşünmesine denir.
31. Karagöz oyununun bölümleri nelerdir: ...**Mukaddime (Başlangıç), Muhavere (Söyleşme), Fasil, Bitiş**...
32. Tiyatroda mesajını seyirciye vermek amacıyla yapılan uzun konuşmaya ...**tirad**... adı verilir.
33. Dramda üç birlik kuralına ...**uyulmaz**...
34. Muallim Naci'nin "Ömer'in Çocukluğu" adlı eseri ...**otobiyografi**... türünde kaleme alınmış güzel bir eserdir.

35. Bir konunun çok çeşitli yönlerden bir topluluk önünde sohbet havasında tartışılmasına ...panel... adı verilir.

36. Bir konu üzerinde farklı insanlar tarafından bir veya birkaç gün boyunca yapılan seri konuşmalara ...sempozyum... adı verilir.

37. Tanzimat döneminde edebiyatımıza giren ...makale... türü bir sav (tez) ve kanıtlama yazısıdır. Bu türde belli kanıtlar, belgeler ve inandırıcı veriler kullanılır.

38. "Babürname" adlı eser ...an... türünün ilk örneği kabul edilmektedir.

40. "...Günlük... türünde olaylar ve düşünceler sıcağı sıcağına yazıya geçirilmiş, ...an... türünde ise olaylar aradan zaman geçtikten sonra bellekte kalan biçimiyle yazılmıştır."

41. "Yazar ...makale...de kendi uzmanlık alanına giren konulara ait düşüncelerini gazete sütunlarında ilmi ve akılcı bir tutumla kişiselliğe kaçmadan belirtir; onları örneklendirir. Benzerleriyle karşılaştırır ve ispatlar. Böylece güdülecek amacın kendiliğinden ortaya çıkmasını sağlar. Bu yöntemle okuyucusunu yargıda ve amaçta bilinçlendirir."

İSLAM ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI-DESTANLAR

1. Bilinen ilk büyük milli destanımız olan ...**Alp Er Tunga**..., konusu İranlıların millî destanı olan ve Firdevsi tarafından kaleme alınan Şehname'den alınmıştır. Bu destan Saka Türklerine aittir.
2. İslam öncesinde şimdiki atasözlerinin ilk örnekleri olarak kabul edilen türe ...**sav**... adı verilir.
3. Sığır denilen sürek avları sırasında savaş, yiğitlik, doğa, aşk gibi konularda söylenen şiirlere ...**koşuk**... adı verilir. Bu tür Halk edebiyatında "koşma"nın, Divan edebiyatında "gazel" in karşılığı olarak kabul edilmektedir.
4. "Bozkurt" adlı destan ...**Göktürk**... lere aittir.
5. Hintlilerin en önemli destanları ...**Ramayana**... ve ...**Mahabharata**...'dır.
6. Yuğ adı verilen yas törenlerinde söylenen şiirlere ...**sagu**... denir. Bu tür şiirlere Halk edebiyatında "ağıt", Divan edebiyatında "mersiye" adı verilmektedir.
7. İslam öncesinde şairlere verilen adlar: ...**şaman, baskı, kam, ozan**...
8. Fin mitolojisinin anlatıldığı doğal destana ...**Kalevala**... adı verilir.
9. Almanlara ait olan ...**Nibelungen**... destanında Burgondların Hunlar tarafından kılıçtan geçirilmesi anlatılmaktadır.
10. "İgor" adlı doğal destan ...**Ruslar**... 'a aittir.
11. ...**Şinto**... Japonlara ait doğal destandır.
12. Bozkurt destanının devamı niteliğinde olan ...**Ergenekon**... destanı Göktürklerin egemenlik savaşını anlatılmaktadır.
13. "Chansen de Röland" adlı doğal destan ...**Fransızlar**... a aittir.
14. İngilizlere ait olan "Kaybolmuş Cennet" adlı yapma destan ...**Milton**... tarafından yazılmıştır.
15. "Kutadgu Bilig" adlı eser ...**aruz**... ölçüsüyle yazılmıştır.
16. ...**Çılgın Orlando**..., İtalyan şair Aristo tarafından yazılan yapma destandır.
17. "Divan-ı Hikmet" adlı eser ...**hece**... ölçüsüyle yazılmıştır.
18. ...**Kutadgu Bilig**... alegorik bir tarzda yazılmış, iki dünyada da mutlu olmanın yolları öğreten bir eserdir. Bu eser edebiyatımızın ilk mesnevisidir.
19. Tekke edebiyatının ilk örneği olarak kabul edilen ...**Divan-ı Hikmet**... tasavvuf felsefesini öğretmek amacıyla yazılan didaktik bir eserdir. Bu eser koşma nazım şekliyle kaleme alınmıştır.
20. İslamiyet'in etkisiyle verilen ilk eserler ...**Hakaniye**... lehçesiyle kaleme alınmıştır.
21. "Divan-ı Lügat-i Türk" adlı ilk Türkçe sözlük ...**Kaşgarlı Mahmut**... tarafından yazılmıştır.
22. Kayıkcı Kul Mustafa'nın "Genç Osman Destanı", Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın "Üç Şehitler Destanı" edebiyatımızda ...**yapma**... destana örnek olarak gösterilebilir.
23. ...**Gilgamiş**... Destanı, Sümer yaşıntısı hakkında bilgi verir ve pek çok Anadolu destanına kaynaklık eder. Bu destanda Sümer kralının serüvenleri anlatılmaktadır.
24. ...**Atabetül Hakayık**... İslam etkisinde yazılmış ilk eserlerdendir. "Gerçeklerin ışığı" anlamına gelen bu eser didaktik bir anlayışla Edip Ahmet Yükneki tarafından kaleme alınmıştır.
25. "Kurtarılmış Kudüs" adlı yapma destan ...**Tasso**... tarafından yazılmıştır.
26. "Kutadgu Bilig"de ...**mesnevi**... nazım şekli kullanılmıştır.
27. ...**Göç** ve **Türeyiş**...destanları Uygurlara aittir.
28. ...**Orhun**... Anıtlarında Bilge Kağan'la Kul Tigin'in Çinlilere karşı verdikleri kurtuluş savaşı anlatılmaktadır. Bu yazıtlar Danimarkalı Thomsen tarafından okunmuştur.
29. İslam öncesinde yas törenlerine ...**yuğ**... adı verilir.
30. İslam öncesi şiirlerde en çok ...**yarım uyak**... kullanılır.
31. ...**Lacid**... İspanyolların ünlü doğal destanının adıdır.
32. 500 bin beyitten oluşan ve dünyanın en büyük destanı sayılan ...**Manas Destanı**... Kırgız Türklerinin özgürlük mücadelesi anlatılmaktadır.

33. İslamiyet'in kabulünden sonra oluşan ilk destan olan "Satuk Buğra Han" adlı destanda ...**Karahanlı**... Hükümdarının İslamiyet'i yaymak için verdiği mücadele anlatılmaktadır.
34. ...**Saka Destanı**... eski Türk hükümdarlarından Şu'nun İskender'le olan mücadelesinin anlatılmaktadır.
35. ...**Oğuz Kağan Destanı**... Hun imparatorunun hayatının anlatan Türk destanının adıdır.
36. Hintlilere ait 200 bin dizeden oluşan doğal destan ...**Mahabharata**...'dır.

HALK EDEBİYATI

1. Aşık edebiyatı nazım şekillerinden olan ...**semai**...'nin koşmadan tek farkı kalıp sayısıdır. Kendine özgü bir ezgisi vardır.
2. ...**Ağıt**... koşmanın bir türüdür. Bu türe Divan edebiyatında "mersiye" denilmektedir.
3. 19. yy halk şairlerinden olan ...**Seyrani**... çağının aksaklıklarını ve değersiz yöneticilerini yererek dile getirmiştir.
4. ...**Karacaoğlan**... 17. yy halk şairlerin en tanınmışıdır. Çukurova bölgesinde yaşayan bu şairimiz sade bir Türkçe ile tabiat, aşk ve yiğitlik gibi konuları işlemiştir.
5. Halk arasında söylenen ve söyleyeni belli olmayan bir düzyazı türüne ...**halk hikayesi**... denir. Bu türün en önemli örnekleri: Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin, Leyla ile Mecnun'dur.
6. Tek kişilik halk tiyatrosuna ...**meddah**... denir. Bu türde sanatçı bastonu bazen bir saz, bazen bir silah gibi kullanır.
7. Seyirlik oyunlardan olan Ortaoyunun başkahramanları ...**Pişekar**... ve ...**Kavuklu**...'dur.
8. Halk edebiyatında en çok kullanılan ...**yarım**... uyaktır.
9. Anonim Halk edebiyatı nazım şekillerinden olan ...**mani**... genellikle 7'li hece ölçüsüyle söylenir, "aaxa" şeklinde uyaklanır.
10. Destandan halk hikayesine geçiş ürünü olan ...**Dede Korkut**... hikayeleri, Oğuzların yaşadığı bölge, gelenek ve görenekler hakkında bilgi verir. Bu yapıt nazım ve nesir şeklinde kaleme alınmıştır.
11. Temelinde nükte, mizah, eleştiri ve hiciv ögesi bulunan düzyazı biçimindeki kısa öykülere ...**fıkra**... denir.
12. ...**Köroğlu**... kavganın ve özgürlüğün sembolü olmuş halk şairimizdir.
13. Sivas'ın Banaz ilçesinde yaşayan Bektaşî ozanı ...**Pir Sultan Abdal**..., bir ayaklanmaya katıldığı gerekçesiyle Hızır Paşa tarafından öldürtülmüştür.

37. İran-Türk savaşlarını konu alan ...**Şeyhname Destanı**... mesnevi tarzında yazılmış olup 60 bin beyitten oluşmuştur. Yazarı Firdevsi'dir.
38. "Boewulf" adlı doğal destanın ...**İngilizler**...'e aittir.
39. "İlyada ve Odyssea" adlı dünyaca ünlü destanlar ...**Yunan**...milletine aittir.

14. ...**Hacı Bektaş-i Veli**... Bektaşîliğin kurucusu sayılır. "Makalat" adlı eserinde kısa öykü ve nüktelele Allah aşkı ve coşkusu anlatmıştır.
15. Koşmanın ilk dörtlüğü ...**abab**... şeklinde uyaklanır.
16. Bir olayı, akıldışı ve olağanüstü yoldan gerçekleşmiş gösteren söylentiye ...**efsane**... denir. Bu tür; tarihi, dini ve olağanüstü kişileri, varlıkları ve güçleri anlatan bir türdür.
17. ...**Masal**...'da eğiticilik esastır. Evrensel konular işlenir. Milli ve dini motiflere yer verilmez. Eflatun Cem Güney bu türün temsilcilerindendir.
18. Koşmanın bir türü olan ...**güzelleme**... divan edebiyatında "gazel" ile benzerlik gösterir.
19. Semai ...**sekizli**... hece ölçüsüyle yazılır. Koşmadan ayrılan tek yönü de budur.
20. ...**Erzurumlu Emrah**... 19. yy halk şairlerimizdendir. Divan şiirine hâkimiyetiyle tanınan bu şairimizin koşma ve semailerünlüdür.
21. 8'li hece ölçüsüyle söylenen semaiden farklı olarak yiğitçe bir söyleyişin (behey, bre, hey) hâkim olduğu ...**varsığı**... Aşık edebiyatı nazım şekillerindendir.
22. Dini duygu ve düşüncelerle "alay" ediyormuş hissi veren Tekke edebiyatı nazım şekline ...**şathiye**... adı verilir.
23. Çocuk oyunlarında ve masalların girişlerinde kullanılan, ses ve söz benzerliğinden yararlanılarak meydana getirilen Anonim Halk edebiyatı düzyazı türüne ...**tekerleme**... adı verilir.
24. Temel amacı çocukların düşsel dünyalarını zenginleştirerek çocuklara ders vermek olan ...**masal**... türü Türk ve dünya edebiyatının en eski ve en yaygın türlerindendir.
25. Bebekleri uyutmak için söylenen ...**ninni**... nazım biçimi her zaman bir ezgi ile söylenir.
26. Karagöz ve Ortaoyununda karşılıklı konuşmaların yapıldığı bölüme ...**muhavere**... adı verilir.

27. Karagöz ve Ortaoyununda belli bir olayın anlatıldığı bölüme ...**fasıl**... denir.

28. Avşar Türklerinden olan ...**Dadaloğlu**... özlü ve içli bir dil ile yığıtçe söyleyişi bir arada kullanır ve türkü türünde başarılı olmuştur.

29. Düzenleyicisi pek bilinmeyen ...**türkü**... çağdan çağa ve yöreden yöreye içeriğinde değişikliklere, bozulmalara ve kırılmalara uğrayabilir. Her zaman bir ezgi ile söylenir.

30. Türkünün asıl bölümüne ...**bend**... adı verilir.

31. Türkünün nakarat bölümüne ...**kavuştak**... adı verilir.

32. Tekke edebiyatının en büyük sanatçısı olan ...**Yunus Emre**...’nin insan ve Allah sevgisi şiirlerinin temel temasıdır. Aruzu ve heceyi kullanan şairin “Risaletü’n Nushiye” adlı mesneviyi yazmıştır.

33. Bir Bektaşî ozanı olan ve şiirlerinde hicivli bir dil kullanan KaygusuzAbdal’ın en önemli eseri ...**Budalaname**...’dir.

34. 20. yy’ın en önemli halk şairi olan ...**Aşık Veysel**... Ahmet Kutsi Tecer tarafından keşfedilmiş; insan, yurt ve toprak sevgisini değişik bir üslupla dile getirmiştir.

35. Koşmanın bir türü olan ...**taşlama**... Divan edebiyatında “hiciv”, Batı edebiyatında “satir” ile benzerlik gösterir.

36. Halk ozanları arasında memurluk yapmış ender tiplerden biri olan ...**Dertli**... Divan edebiyatı nazım şekillerini de kullanmıştır.

37. Yeniçeri ozanlarının en tanınmışlarından olan ...**Kayıkçı Kul Mustafa**...’nın “Genç Osman Destanı” edebiyatımızın yapma destanları arasında sayılmaktadır.

38. En önemli kişileri Pişekar ve Kavuklu olan, ...**orta oyunu**... yazılı bir metne bağlı olmadan oynanır.

39. Divan, Halk ve Tekke şiir geleneğinin üçünü de temsil eden ...**Yunus Emre**... Tekke şiirinin öncüsü olarak kabul edilir.

40. Herhangi bir tarikatın izini taşımayan, Allah’ı övmek ve yüceltmek için yazılan şiirlere ...**ilahi**... adı verilir.

41. “Aşıkname” adlı eserin sahibi ...**Aşık Ömer**...’dir.

42. Ciddi bir düşünceyi ya da duyguyu iğneli ve alaylı bir şekilde anlatan Tekke edebiyatı şiirlerine ...**şathiye**... adı verilir.

43. Toplumlara derinden etkileyen, tarihi ve sosyal olayları anlatan uzun manzum hikayelere ...**destan**... adı verilir.

44. ...**Ahmet Yesevi**... Tekke edebiyatının asıl kurucusu olup Türkistanlı şairdir.

45. Pirlarin tarikata katılan kişileri bilgilendirmek ve adabı öğretmek amacıyla yazdıkları şiirlere ...**nutuk**... adı verilir.

46. “Mani, türkü, ninni, ağıt” gibi nazım biçimleri ...**anonim**... halk edebiyatı ürünleridir.

47. Manide anlatılmak istenen duygu ya da düşünce son ...**iki**... dizelerde bulunur.

48. Geleneksel Türk tiyatrosunun ürünlerinden biri olan ...**Karagöz**...’de oyununda temel kişilerin yanında konuya göre Çelebi, Tuzsuz Deli Bekir, Laz, Zenne gibi kahramanlar yer alır.

49. Yazılı bir metne bağlı olmadan oyuncuların oyunun akışı içinde geliştirdikleri söz ve tavırlarla oluşan sahne oyunlarına genel olarak ...**tuluat**... adı verilir.

50. Ortaoyunun temel iki kahramanı ...**Kavuklu**... ve ...**Pişekâr**...’dır.

51. Dörtlük sayısı en az 3, en fazla 6 olan, genellikle hecenin 11’li kalıbıyla yazılan, aşk, sevgi ve doğa güzelliklerini anlatan Aşık edebiyatı nazım şekline ...**koşma**... adı verilir.

52. “Kırık çanağı yok ayrılan içecek / Kahveye gelir de fincan beğenmez.” bu dizeler koşmanın bir çeşidi olan ...**taşlama**...dan alınmıştır.

53. Annelerin çocuklarını uyutmak için söyledikleri Anonim Halk edebiyatı ürünlerine ...**ninni**... adı verilir.

54. Divan edebiyatında “hicviye” denilen alaylı yergi şiirlerinin Halk edebiyatındaki karşılığına ...**taşlama**... adı verilir.

55. Asıl adı “Ruşen” olan ve koçaklamaları ile tanınan ünlü halk şairimiz ...**Köroğlu**...’dur.

56. “Divan”ı bir kaç kez taş baskıyla basılan ve aruzu başarı ile kullanan Bektaşî şairimiz ...**Dertli**...’dir.

57. ...**Seyrani**..., yaşadığı devrin büyüklerini hicvettiği için İstanbul’dan kovulan taşlama ustası halk ozanımızdır.

58. Divan edebiyatında “mersiye”, eski Türk şiirinde “sagu” olarak bilinen tür Halk edebiyatında ...**ağıt**... olarak karşımıza çıkar.

59. Cumhuriyet’in 10. yıl dönümünde Ankara’ya yürüyerek gelip ilk şiirlerini Cumhuriyet Bayramı’nda söyleyen halk ozanımız **Aşık Veysel**...’in “Deyişler, Sazımdan Sesler” adlı eserleri çok meşhurdur.

60. ...**Risaletün Nushiye**..., Yunus Emre’nin mesnevi nazım şekliyle yazdığı eserinin adıdır.

61. Türkülerde tekrarlanan dizelere ...**kavuştak**... adı verilir.

62. Deyimleri ve halka özgü söyleyişleri kullanmada çok başarılı olan ve aynı zamanda nefesleri ile ünlü olan 16. yy. halk ozanımız ...**Pir Sultan Abdal**... kendinden sonraki birçok şairi etkilemiştir.

63. Hacı Bektaş-ı Veli ...**Makalat**... adlı eserinde kısa hikaye ve nüktelerle Allah aşkı anlatır.
64. Geleneksel Türk tiyatrosu ürünlerinden biri olan ...**meddah**... oyununda, oyuncu her öykünün sonunda “kıssadan hisse” çıkararak dinleyenlere öğütler verir. Elindeki bastonu ve mendili kullanıp değişik tipleri canlandırarak hikâyeler anlatır.
65. Halk edebiyatında çoban türkülerine ...**kayabaşı**... adı verilir.
66. Divan edebiyatında küçük divanlara ...**divançe**... adı verilir.
67. Halk edebiyatında az da olsa ...**aruz**... ölçüsü kullanılmıştır.

68. Olayların belli bir zamana bağlanmadığı, belli bir yazarının olmadığı, eğitici nitelik taşıyan, milli duygu ve dini inançların işlenmediği evrensel ürünlere ...**masal**... adı verilir.
69. Mutlak olan tek varlık vardır. O da Allah'tır. Buna tasavvufta ...**vahdet-i vücud**... denir. Allah, ayrıca mutlak güzelliği temsil eder. Buna ise ...**hüsni-i mutlak**... denir. Diğer varlıklar ise mutlak yokluğu temsil eder. Allah'ın emirleri karşısında nefsinin isteklerinden vazgeçme haline yani ermişlik mertebesine ise ...**fenafillah**... denir.

DİVAN EDEBİYATI

1. Divan şiirinde ...**Kadı Burhanettin**... deyince akla "tuyuğ" gelir. Bu şairimiz Azeri lehçesiyle güzel şiirler yazmıştır.
2. Divan edebiyatı düzyazı ustalarından olan ...**Sinan Paşa**... "Tazarruname" adlı eseriyle tanınır.
3. Divan edebiyatının ilk büyük seyahatname yazarı ...**Evliya Çelebi**...'dir.
4. Batılı görüşe ve bilime değer veren ilk yazar ve düşünür olarak bilinen ...**Katip Çelebi**...'nin "Keşfü'z Zünun" adlı bir bibliyografya kitabı vardır.
5. Katip Çelebi'nin ünlü coğrafya kitabının adı ...**Cihannüma**...'dır
6. Türk mizah ve hiciv edebiyatının şaheserlerinden olan "Hamame"nin yazarı ...**Şeyhi**...'dir.
7. 15.yy'ın kaside ve hiciv ustası olan ...**Nefi**... hicve düşkünlüğü yüzünden öldürülür. Bu sanatçı "Siham-ı Kaza" adlı eseriyle ünlenmiştir.
8. 15. yy Divan edebiyatı düzyazı ustalarından olan Mercimek Ahmet'in ...**Kabusname**... adında "Öğütler Kitabı" anlamına gelen mesnevisi vardır.
9. Divan edebiyatında didaktik şiirin en büyük ustası olan Nabi'nin mesnevilerinin adı: **Hayriye ve Hayrabâd**
10. Türkiye Türkçesini başlatan ilk şair olarak kabul edilen Aşık Paşa'nın ünlü mesnevisinin adı ...**garipname**...dir.
11. Hz. Muhammed'in hayatını anlatan eserlere ...**siyer**... adı verilir.
12. Müstezatın nazım birimi ...**beyit**...tir.
13. Divan edebiyatında ...**nesir**..., şiirin gölgesinde kalmıştır.
14. Divan edebiyatında beyitler arası konu bütünlüğü ...**aranmaz**...

15. Divan edebiyatında kalıplaşmış sözlere ...**mazmun**... adı verilir.
16. Divan edebiyatında dörtlüklerden oluşan ...**murabba**..., dini ve didaktik konularla övgü, yergi gibi düşünceleri işlemeye uygun bir nazım şeklidir. Ayrıca bestelenmiş şarkı ya bu ad verilir.
17. ...**Terkib-i bent**... nazım şeklinin en büyük ustası Bağdatlı Ruhi'dir. Bu nazım şeklinde her bent arasında değişen veya değişmeyen vasıta beyitleri vardır. Tanzimat döneminde de Ziya Paşa bu nazım şekliyle başarılı ürünler vermiştir. Baki ünlü ...**Kanuni Mersiyesi**... 'ni bu nazım şekliyle yazmıştır.
18. Rubai ve Tuyuğ ...**tek**... dörtlükten oluşur.
19. Tuyuğ halk edebiyatında ...**mani**...nin karşılığıdır.
20. Ali Şir Nevai "Muhakemetü'l Lügateyn" adlı eserinde Türkçenin ...Farsça...dan üstün olduğunu göstermeye çalışmıştır.
21. ...**Hayriyye**... 17. yy şairlerinden Nabi'nin mesnevi biçiminde yazdığı, öğüt veren sosyal, didaktik bir eserdir.
22. Çağatay edebiyatının en ünlü şairlerinden olan ...**Ali Şir Nevai**... ilk şairler tezkiresi olan "Mecalisü'n Nefais"ın sahibidir.
23. 14. yy'ın şairlerinden olan ...**Ahmedi**... "İskendername" adlı mesnevinin sahibidir.
24. Divan şiirinin kurallarına ve söz sanatlarına sıkıca bağlı olan ...**Baki**... dindışı şiirler yazmıştır. "Kanuni Mersiyesi" adlı ünlü bir terki-i bendi vardır.
25. Divan edebiyatında şairlerin şiirlerini toplandığı kitaba ...**divan**... verilen ad.
26. Gazellerinde "Malumdur benim sühanım mahlas istemez." diyerek haklı olarak övünen ...**Nedim**... aynı zamanda "şarkı" türünün yaratıcısıdır.

27. “Mesnevi” adlı eseri olan ...**Mevlana**..., hoşgörülü düşünceleriyle tüm insanları bir araya getirmeye çalışan bir düşünce adamımızdır.

28. Azeri lehçesi ile yazdığı şiirlerinde platonik aşkı işleyen ...**Fuzuli**... 16.yy’ın en büyük lirik şairidir. “Su Kasidesi, Şikâyetname, Hadikatü’s Süeda” adlı eserlerin sahibidir.

29. Divan edebiyatında iyi nesir yazılarına ...**inşa**... adı verilir.

30. Divan edebiyatında "Sebk-i Hindi" akımının en büyük temsilcisi olan ...**Şeyh Galip**... alegorik bir dile sahiptir. Bu sanatçı Divan edebiyatının son büyük temsilcisi sayılmaktadır.

31. ...**Nabi**... “Tuhfetü’l Haremeyn” adlı gezi kitabının yazarıdır.

32. Divan edebiyatında ...**göz**... için uyak anlayışı hakimdir.

33. Divan edebiyatında daha çok tam ve ...**zengin**... uyak kullanılmıştır.

34. Divan edebiyatında beyit nazım birimiyle yazılan ve beyit sayısı 5-15 olan nazım şekline ...**gazel**... denir.

35. Divan edebiyatında beş mesneviye ...**hamse**... adı verilir.

36. Tek dördlükten oluşan nazım şekillerinden biri olan ...**rubai**...nin kendine özgü 24 kalıbı vardır. Aşk, tasavvuf, felsefe, hayatın geçici oluşu gibi konular işlenir. Edebiyatımızda Ömer Hayam ve Yahya Kemal Beyatlı bu nazım şekliyle güzel şiirler yazmıştır.

37. Bir şairin başka bir şairin şiirini konu ve biçim yönünden örnek alarak aynı ölçü, aynı uyak ve aynı redifle yazdığı benzer şiire ...**nazire**... adı verilir.

38. Şarkının üçüncü dizesine ...**miyan**... adı verilir

39. Beyitlerden oluşan nazım şekillerinden olan ...**müstezat**... nazım biçimi bir gazeli oluşturan beyitlerdeki dizelerin arasına kısa dizeler ekleyerek oluşturulur.

40. Beyitlerden oluşan nazım şekillerinden biri olan ...**kıta**...da felsefi ve toplumsal konular işlenir. Bu nazım biçimi Halk edebiyatındaki dördlükle genellikle karıştırılır.

41. Divan edebiyatının en büyük tarihçisi olan ...**Naima**...’nın kendi adıyla anılan bir eseri vardır.

42. ...**Şeyhi**...’nin en ünlü eseri “Hüsrev ü Şirin”dir.

43. “Beng ü Bade” adlı eserinde Kerbela Olayı’nı mükemmel bir şekilde işleyen sanatçımızın ...**Fuzuli**...’dir.

44. Divan edebiyatında bir nazım biçimi olan ...**mesnevi**... aa-bb-cc-dd... şeklinde kafiyelenir. Arap ve Türk edebiyatına İranlılardan geçmiştir. Öyküleme gerektiren konular bu türde işlenmektedir.

45. Fuzuli’nin sosyal aksaklıkları dile getiren ve ilk edebî mektup sayılan eseri ...**Şikâyetname**...’dir.

46. ...**Nedim**..., “Mahallileşme” akımını başlatan, İstanbul’u ve İstanbul Türkçesini şiirimize getiren şairimizin adı.

47. Türk edebiyatındaki ilk hamsenin sahibi olan ...**Ali Şir Nevai**... “Muhakemetül Lügateyn” adlı eserinde Türkçeyi devrin dilleri ile karşılaştırmış; Türkçe ile de güzel ve bilimsel eserler verilebileceğini savunmuştur.

48. Divan edebiyatının en kuvvetli hiciv örneği sayılan eser ...**Harname**...’dir.

49. “Şairler Sultanı” olarak anılan ...**Baki**... 16. yy. Divan edebiyatı şairimizdendir.

50. Divan edebiyatında şiir ağırlıklı bir yer tutar, ...**nesir**... ikinci plandadır. “Sade, orta ve süslü” olmak üzere üçe ayrılır.

51. Murabba ve şarkının nazım birimi ...**dörtlük**...tür.

52. Her beyitte aynı konudan bahseden gazele ...**yekahenk**... adı verilir.

53. Her beyti aynı derecede güzel olan gazele ...**yekavaz**... adı verilir.

54. Kıta ve müstezatın nazım birimi ...**beyit**...tir.

55. Allah’a yalvarmak için yazılan kasidelere ...**münacat**... adı verilir.

56. İskendername, Harname, Kabusname, Garipname, Tazarruname gibi eserler ...**mesnevi**... nazım şekliyle yazılmıştır.

57. Beşer dizelik beyitlerden oluşan nazım biçimine ...**muhammes**... adı verilir.

58. Divan şiirinde “...**parça**... güzelliği” önemsenmiştir.

59. Gazelleriyle ün salmış olan Baki’nin, ölümü üzerine mersiye yazdığı padişah ...**Kanuni**...’dir.

60. Müseddes ...**altı**... beyitten oluşan bir nazım biçimidir.

61. Mevlevi tarikatı şeyhlerinden olan ...**Şeyh Galip**... zamanının Galata Mevlevihanesi’nde yaşamış ve burada eserler vermiştir.

62. Kasidede şairin kendisini ve sanatını övdüğü bölüme ...**fahriye**... adı verilir.

63. Divan edebiyatında aynı şairin yazdığı beş hikayeden oluşan beş mesneviye ...**hamse**... adı verilir.

64. ...**Naat**..., Hz. Muhammed’i övmek için yazılan şiirlere verilen isimdir.

65. İskender’i anlatan ve ahlak ile ilgili öğütler veren 10.000 beyitlik mesnevinin adı ...**İskendername**...’dir.

66. Kalemini kılıç gibi kullanan ve söz sanatında eşsiz bir güce sahip olan ...**Nefi**... 17. yy hiciv ustasıdır.

67. Divan edebiyatında ilk defa dindışı konular işleyen ...**Hoca Dehhanî**...’nin “Selçuklu Şehnamesi”ni yazdığı söylenir.
68. Divan edebiyatında nazım biçimleri genellikle ...**İran**... edebiyattan alınmıştır.
69. Divan edebiyatında sanatçılar ...**mazmun**... adı verilen kalıplaşmış birtakım benzetme ve mecazlar kullanmıştır. “Boy” için “servi”, “kırpık” için “ok” demişlerdir.
70. Divan edebiyatında nesir türündeki ürünlerin toplu olarak bulunduğu eserlere ...**münşeat**... adı verilir.
71. Batılıların "Hacı Kalfa" olarak tanıdıkları ...**Katip Çelebi**... bir bilim adamıdır. Divan edebiyatı nesir ustalarından olan bu sanatçının Arapça olarak yazdığı “Keşfü’z Zünun” da birçok bilim dalı ile ilgili 1450 kitabı tanıtır.
72. Kasidenin içine yerleştirilen gazele ...**tegazzül**... denir.
73. Gazel, kaside gibi nazım şekilleri ...**Arap**... edebiyatından Türk edebiyatına geçmiştir.
74. Rubai ve tuyuğ ...**tek**... dörtlükten oluşan nazım biçimleridir.

75. Bize İran edebiyatından geçmiş olan ...**rübai**... dört dizeden oluşur. Aruz ölçüsünün kendine özgü kalıplarıyla yazılır. Genellikle felsefeyle ilgili düşünsel temalar işlenir.
76. Musammatın bir türü olan ...**murabba**... dörtlük nazım birimiyle oluşturulur. Bu nazım şekline bestelenmiş şarkı da denir.
77. Terki-i bente değişen, terci-i bente ise değişmeyen beyte ...**vasıta**... adı verilir.
78. Başka bir şairin yazdığı gazelin her beytinin dizeleri arasına ikişer ya da üçer mısra eklenerek oluşturulan nazire çeşidine ...**taştir**... adı verilir.
79. Halk edebiyatında türkü ve koşmanın karşılığı olan ...**şarkı**... nazım şeklinin en tanınmış şairi Nedim ve Yahya Kemal’dir. Divan edebiyatına Türkler tarafından kazandırılmıştır.

EDEBÎ AKIMLAR

1. Yunan ve Latin edebiyatlarına bağlı olan ...**klasisizm**... akımı, Descartes'in "akılcı" felsefesi ışığı altında gelişmiştir.
2. "Meyhane, Nana, Germinal" gibi eserlerin yazarı ...**Emile Zola**...'dır.
3. Realizmden etkilenen Fransız yazarlarından olan ...**Balzac**..., "Goriot Baba, Vadide Zambak" gibi eserlerin sahibidir.
4. ...**Romantizm**... akımına bağlı sanatçılar, eserlerinde kişiliklerini gizlememiş; dış dünyaya, milli tarih ve renklere, örf ve adetlere önem vermişlerdir. Bu akımın etkisi ile yazılmış eserlerde ak-kara çatışması hâkimdir.
5. ...**Parnasizm**... akımına bağlı sanatçılar şiirde gözlem ve tarihe önem vermişlerdir. Nazım şekli olarak soneyi kullanmışlardır. Bu akımın edebiyatımızdaki temsilcileri Yahya Kemal ve Tevfik Fikret'tir.
6. Romantizmden etkilenmiş Alman sanatçı ...**Schiller**... 'in en önemli eseri, "Wilhelm Tell"dir.
7. ...**Natüralizm**... akımında olaylar ve kişiler bir bilim adamı gözüyle incelenmiş ve "deneysel roman" türü meydana getirilmek istenmiştir.
8. Sembolizme yakın olan ...**empresyonizm**... akımında dünya sadece edinilen "izlenimlerle" anlatılır. Rilke, Rimbaud, Verlaine gibi şairler bu akımın etkisiyle şiirler yazmışlardır.
9. Edebiyatımızda ...**sembolizm**... akımının en önemli temsilcileri Ahmet Haşim ve Ce nap Şehabettin'dir.
10. ...**Sürrealizm**..., Freud'un görüşlerine dayanır ve "bilinçaltı" dünyasını anlatmaya çalışır.
11. "Kırmızı ve Siyah, Vadideki Zambak, Müfettiş" gibi eserler ...**realizm**... akımının etkisiyle yazılmıştır.
12. Realizmin şiire uygulanmış biçimine ...**parnasizm**... denir. Bu akımın önemli temsilcileri Lisle, Heredia, Coppee gibi yazarlardır.
13. ...**Klasisizm**... akımında seçkin ve soylu insanlar ele alınmış; "Sanat sanat içindir." anlayışıyla hareket edilmiştir. "İnsan doğası ve sağduyu" bu akımın önem verdiği kavramlardır.
14. Realizmden etkilenmiş ve durum öykücülüğünün kuramcısı olan ünlü Rus yazarı ...**Çehov**... 'dur.
15. Moliere, Boileau ve La Fontaine gibi Fransız yazarlar ...**klasisizm**... akımından etkilenmişlerdir.
16. Baudelaire ...**sembolizm**... akımının etkisiyle şiirde biçim kusursuzluğuna önem vermiş; açıklıktan kaçınmış ve kapalılığa yönelmiştir.
17. ...**Realizm**... akımına bağlı sanatçılara göre roman, "Uzun bir yol üzerinde dolaştıran ayna gibidir. Bu ayna yol üzerinde iyi veya kötü, güzel veya çirkin her ne varsa aynen aksettirir."
18. Nesnellikten öznelliğe, somuttan soyuta, açıktan kapalılığa yönelen ...**sembolizm**... akımı sanatçıları, müzik ve ahenge önem vermişlerdir.
19. ...**Natüralizm**... yalnız gözlemlerden değil bilimsel deneylerden de yararlanma amacı güden bir edebiyat akımıdır. Bu akımda determinizm edebiyata uygulanmıştır.
20. ...**Hümanizm**... akımında ayırım gözetilmeden "bütün insanlığa" seslenilmiştir. Ortaçağ'ın baskıcı sistemlerine karşı

özgürlük savunulmuştur. Bu akımın en büyük sanatçıları: Dante, Petrarca ve Boccaccio'dur.

21. Romantizmden etkilenmiş Alman yazar ...**Goethe**...'nin "Genç Werther'in Acıları" adlı eseri gençler arasında büyük yankı uyandırmıştır.

22. "Dışavurumculuk" diye tanımlanan ...**ekspresyonizm**... doğayı ve insanı mizaca göre anlatır. Kafka, T.S.Eliot, Joyce gibi yazarlar bu akımın temsilcileridir.

23. Empresyonizme tepki olarak doğan ...**kübizm**... akımı daha çok "resim" alanında görülür.

24. "Kuralsızlık kuraldır." ilkesinin benimsendiği ...**Dadaizm**... akımının temsilcisi T.Tzara'dır.

25. Klasisizmden etkilenmiş olan bu ünlü Fransız komedi yazarı ...**Moliere**...'in "Gülünç Kibarlar, Tartuffe, Hastalık Hastası" gibi eserleri çok bilinmektedir.

26. "Cromwell" adlı dramının önsözünde romantizmin ilkelerini açıklayan bu Alman sanatçı ...**Victor Hugo**...'nun en ünlü eseri: "Notre Dame'ın Kamburu"dur.

27. "Hind Tarzı" denilen ...**Sebkihindi**... akımının Divan edebiyatındaki en büyük temsilcisi Şeyh Galip'tir.

28. İnsanın varlığını ve özgürlüğünü savunan ...**egzistansiyalizm**... akımı kısaca "varoluşculuk" diye tanımlanabilir. Sartre, Camus gibi sanatçılar bu akımın temsilcileridir.

29. ...**Soyaçekim**... natüralizmde önemle üzerinde durulan kavramlardan biridir.

30. Edebiyatımızda klasisizmin temsilcilerinden biri olan ...**Ahmet Vefik Paşa**...'nın "Şecere-i Türk" adlı çevirisi vardır.

BATI EDEBİYATI

1. "İlyada ve Odyssea" adlı doğal destanın Antik Yunan döneminde yetişmiş dünyaca ünlü yazarı ...**Homeros**...'dur.

2. Politikacı bir filozof olan ...**Platon**..., Sokrates'in öğrencisidir. Bu filozofun "Devlet, Sokrates'in Savunması" gibi eserleri çok meşhurdur.

3. İlk büyük komedi şairi olan Yunanlı sanatçı ...**Aristophanes**..., "Eşek Arıları" eseri ile tanınmaktadır.

4 Fabl türünün kurucusu ünlü Antik Yunan sanatçılarından olan ...**Aisopos**...'dur.

5. İlk büyük trajedi yazarlarından olan ...**Aiskhylos**... Antik Yunan'da yaşamıştır. Bu sanatçı "Yalvaran Kızlar" adlı eseri ile tanınmaktadır.

6. Antik Yunan trajedisinin önemli isimlerinden olan şair ...**Euripides**..., insan kavramı üzerinde çokça durmuştur.

7. Klasik trajedinin kurucularından olan Dante "...**İlahi Komedi**..." adlı eserinde öbür dünyada yaptığı yedi günlük gezinin öyküsünü anlatır.

8. ...**Puşkin**..., Rus edebiyatında romantizmi eserlerine başarıyla uygulamış önemli bir sanatçıdır. Bu sanatçının "Yüzbaşının Kızı" adlı eseri vardır.

9. "Kurtarılmış Kudüs" adlı yapma destanın yazarı olan ...**Tasso**..., İtalyan edebiyatının en önemli epik şairlerindedir.

10. İnsanları hümanist bir açıdan ele alan ve özgür düşünmenin öncülerinden olan ...**Montaigne**..., Batıda "deneme" türünün kurucusudur.

11. ...**Racine**... Fransız edebiyatında klasisizmin ve trajedi türünün en büyük temsilcisidir. "Andromaque" adlı eseri vardır.

12. Fransız edebiyatında şair, romancı ve oyun yazarı olarak tanınan ...**Victor Hugo**... "Cromwell" adlı dramının önsözünde "romantizmin ilkelerini" ortaya koymuştur.

13. "Roman dediğin bir uzun yol üzerinde dolaştırılan bir aynadır." sözüyle realizmin öncülerinden sayılan ...**Stendhal**...'ın "Kırmızı ve Siyah, Parma Manastırı" gibi eserleri vardır.

14. Rus edebiyatının ilk büyük roman, öykü ve tiyatro yazarı sayılan ...**Gogol**... "Ölü Canlar, Müfettiş" gibi realist eserler ortaya koymuştur.

15. Rus edebiyatının en önemli öykü yazarı ...**Çehov**...'dur. Tiyatro alanında da eserler veren bu sanatçının "Vanya Dayı, Martı, Vişne Bahçesi" gibi oyunları vardır.

16. J.J. Rousseau Fransız ihtilali'ne düşünsel yönden katkıları olan bir sanatçıdır. Halk egemenliği, eşitlik ve özgürlük temellerine dayanan yeni bir toplum düzeni tasarlamıştır. "Toplum Sözleşmesi, İtiraf" gibi eserlerinin yanında "...**Emile**..." adlı çocukların eğitimi ile ilgili bir eseri de vardır.

17. ..**Schiller**..., Alman edebiyatının en büyük dram yazarlarından. Romantizmin etkisinde olan bu yazarın "Wilhelm Tell" adlı dramı çok ünlüdür.

18. Yapıtlarının tümüne "insanlık Komedi", adını veren ...**Balzac**..., realizmin önemli temsilcilerindedir. "Vadideki

Zambak, Eugenie Grandet, Goriot Baba” bu yazarın önemli romanlarıdır.

19. Amerikan edebiyatının dünyaca tanınmış romancılarından olan ...**Hemingway**... “Silahlara Veda, Çanlar Kimin için Çalıyor, İhtiyar Adam ve Deniz” adlı romanları meşhurdur.

20. ...**Poe**..., “Anabel Lee” adlı şiirin sahibidir. Amerikan edebiyatında sembolizmin en büyük temsilcisi olan bu sanatçının “Morg Sokağı Cinayeti” adlı öyküsü ünlüdür.

21. Fransız edebiyatının en çok eser veren romantik yazarlarından olan ...**Dumas**... eserlerindeki sürükleyicilik ve canlılık ile kendisini okutmayı bilmiştir. “Monte Kristo Kontu, Üç Silahşörler, Demir Maskeli Adam bu sanatçının en önemli romanlarıdır.

22. Amerikan edebiyatının dünyaca ünlü romancısı olan ...**London**... “Beyaz Diş, Martin Eden, Vahşetin Çağrısı” adlı romanlarıyla ün kazanmıştır.

23. Lirik şiir türünde Antik Yunan edebiyatının önde gelen şairlerinden olan ...**Sappho**... genç kızların eğitimi için çok çalışmıştır.

24. Antik Yunan edebiyatının ünlü trajedi yazarı olan ...**Sophokles**...’in “Kral Oidipus” adlı eseri vardır.

25. Roma’da “Stoe” akımının en önemli temsilcisi olan ...**Seneca**... “Diyaloglar, Öfke, Mektuplar” adlı eserleri ile tanınmaktadır.

26. Latin edebiyatının dünyaca ünlü söylevcilerinden olan ...**Çiçero**... “hitabet” denilince akla ilk gelen isimdir. “Dostluk, Cumhuriyet” bu sanatçının eserlerinden bazılarıdır.

27. ...**Gazap Üzümleri**..., Amerikan edebiyatının ünlü romancılarından olan J.Steinbeck’in ünlü bir eseridir.

28. Tiyatro denince dünyada akla ilk gelen isim olan İngiliz sanatçı ...**Shakespeare**...’in “Romeo ve Juliet, Hamlet, Kral Lear, Othello” gibi dramları dünyaca ünlüdür.

29. Klasisizmin ilkelerini uygulayan ilk büyük Fransız trajedi yazarı ...**Corneille**...’nin en önemli eseri “Le Cid”dir.

30. Dünya edebiyatının ilk öykücüsü sayılan bu sanatçı ...**Boccacio**... “Decameron” adlı yapıtıyla tanınmaktadır.

31. “Çılgın Orlanda” adlı yapma destanın sahibi olan ...**Ariosto**..., İtalyan rönesansının en önemli adlarından.

32. Fransız edebiyatının natüralist yazarlarından olan ...**Daudet**... “Değirmenimden Mektuplar” adlı eseri ile tanınır.

33. İngiliz edebiyatının realist sanatçılarından olan ...**Dickens**..., “Picwick’in Kağıtları” adlı eseriyle ün kazanmıştır. Daha sonraları bu sanatçı “David Copperfield, İki Şehrin Hikayesi, Oliver Twist” adlı eserleriyle ününü pekiştirmiştir.

34. İspanyol edebiyatının en önemli ismi olan ...**Cervantes**... şövalye romanlarını yermek amacıyla “Don Kişot” romanını yazar. Bu sanatçı Batıda modern romanın kurucusu sayılmaktadır.

35. Alman edebiyatının romantik temsilcilerinin başında gelen ...**Goethe**..., lirik ve felsefi şiirler yazmıştır; “Faust” adlı eserinde kendi hayat görüşünü dramatize etmiştir.

36. Rus edebiyatının en ünlü realist yazarlarından olan ...**Tolstoy**...’un “Savaş ve Barış, Anna Karanina” gibi romanları dünyaca ünlüdür.

37. “Yapıtlarımız kendimizi değil, başkalarını anlatmak içindir.” diyerek realizmin kurucusu ve en büyük temsilcisi kabul edilen Fransız sanatçı ...**Flaubert**...’in “Madame Bovary” adlı romanı çok ünlüdür.

38. “Ana, Benim Üniversitelerim” adlı eserlerin sahibi olan ünlü realist Rus yazar ...**Gorki**...’dir.

39. Amerikan edebiyatının en büyük mizah ustası olan ...**Twain**..., “Tom Sawyer’in Maceraları” adlı eserin sahibidir.

40. Montaigne’den sonra tanınmış en büyük denemeci ...**Bacon**...’dur. İngiliz olan bu sanatçı aynı zamanda devlet adamı ve filozoftur. “Tümevarım” yöntemi üzerinde önemle durmuştur.

41. Fransa’da romantizmin ilk şairi olarak kabul edilen Lamartine’nin en önemli romanı ...**Graziella**...’dır.

Tanzimat Edebiyatı

1. ...**Tercüman-ı Ahval**... gazetesinin yayın hayatına başlaması Tanzimat edebiyatının başlangıcı olarak kabul edilir.
2. Tanzimat edebiyatında ...**aruz**... ölçüsü kullanılmıştır.
3. ...**Deneme**... türü edebiyatımıza ilk defa Tanzimat edebiyatı döneminde girmiştir. Nurullah Ataç'ın "Günlerin Getirdiği" adlı eseri bu türün başarılı örneklerindedir.
4. Tanzimat edebiyatı döneminde etkili olan akımlar: ...**Klasisizm, Romantizm, Realizm**...
5. Klasisizmin etkisinde olan ...**Şinasi**... dilde sadeleşme hareketinin öncüsüdür. Bu sanatçımızın "Durub-ı Emsal-i Osmaniye" adlı atasözü derlemesi vardır.
6. Tiyatroda eğlenceyle sosyal faydayı birleştirip tiyatroyu "faydalı bir eğlence" olarak niteleyen ...**Namık Kemal**..., Abdülhak Hamit'ten farklı olarak tiyatrolarını oynamak için yazmıştır.
7. Tanzimat edebiyatının en üretken yazarı olan ...**Ahmet Mithat Efendi**... romanlarında ve hikâyelerinde "deyip de geçmeyelim" diye başlayan ve olayın akışını kesen yığınla bilgi verir. Bu sanatçımızın "Avrupa'da Bir Cevelan" adlı gezi kitabı vardır.
8. "Gülnihal, Zavallı Çocuk, Akif Bey, Zoraki Tabip, Afife Anjelik" adlı eserler ...**tiyatro**... türünde yazılmıştır.
9. Namık Kemal'in ...**İntibah**... romanında Ali Bey adında bir gencin Mahpeykar adlı bir kadına olan aşkı ve entrikalarla dolu yaşamı anlatılmaktadır.
10. Divan edebiyatında eski edebiyatı savunan tek sanatçı olan Muallim Naci, ...**Demdeme**... adlı eserini R. Mahmut Ekrem'in eserine karşılık yazmıştır.
11. İlk realist yazarlarımızdan olan Samipaşazade Sezai ...**Sergüzeşt**... romanında Dilber adlı bir cariyenin serüvenini anlatmaktadır.
12. "Şair-i Azam" adıyla anılan Abdülhak Hamit'in eşinin ölümünden duyduğu acıyı ...**Makber**... adlı şiirinde dile getirmiştir.
13. Eski edebiyat taraftarı olan Muallim Naci ile uyak anlayışı konusunda tartışan R.M.Ekrem "...**Kulak**... için uyak" anlayışını benimsemiştir.
14. Tanzimat edebiyatı sanatçıları yeni konuları ...**divan**... edebiyatı nazım şekilleriyle kaleme almıştır.
15. Tanzimat edebiyatının 1. döneminde dil genellikle ...**sade**...dir.
16. Tanzimat şiirinde Divan şiirinin aksine konu ...**bütün**...lüğü vardır.
17. ...**Tiyatro**... türü, 1. dönemde daha çok yaygınken 2. dönemde siyasi baskılar nedeniyle fazla yaygınlık

kazanmamıştır. Bundan dolayı sanatçılar 2. dönemde bu tür eserlerini okunmak için yazmışlardır.

18. Celalettin Harzemşah (Namık Kemal), Çok Bilen Çok Yanılır (Recaizade Mahmut Ekrem), Nesteren (Abdülhak Hamit) gibi eserler ...**tiyatro**... türünde yazılmıştır.

19. "Jön Türk, Taaşuk-ı Talat ve Fitnat, Araba Sevdası" adlı eserler ...**roman**... türünde yazılmıştır.

20. "Şerare, Hacle, Pejmürde, Vaveyla" adlı eserler ...**şiiir**... türünün örnekleridir.

21. Tanzimat edebiyatının 1. döneminde "Sanat ...**toplum**... içindir." anlayışını benimsemiştir.

22. Tanzimat döneminde edebiyatımıza giren türlerden birinin adı ...**Makale, roman, deneme, eleştirii**...

23. "Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi" ...**makale**... türünün ilk örneği kabul edilmektedir.

24. "Tahrib-i Harabat" ...**eleştirii**... türünün ilk örneklerindedir.

25. Tanzimat dönemi edebiyatının 2. döneminde "Sanat ...**sanat**... içindir." anlayışını benimsemiştir.

26. Şinasi'nin "Müntehabat-ı Eşar" adıyla ...**şiiir**... türünde bir eseri vardır.

27. ...**Ziya Paşa**... "Şiiir ve İnşaa" adlı eleştirisinde Halk edebiyatını; "Harabat" antolojisinde de Divan edebiyatını savunarak yeni ile eski arasında bocalayan bir sanatçı olarak tanınmıştır.

28. ...**Cezmi**... ilk tarihi romanımızdır.

29. ...**Karabibik**... köy gerçeğini anlatan ilk romanımızdır.

30. Ziya Paşa'nın "Defter-i Amal" adlı eseri ...**anı**... türünün güzel bir örneğidir.

31. Tanzimat edebiyatında realizmden natüralizme geçişin öncüsü olan ...**Nabizade Nazım**... eserlerinde köy yaşamını anlatmıştır. Bu sanatçımızın "Zehra" adlı bir romanı vardır.

32. ...**Sahra**... ilk pastoral şiiirimizdir.

33. Bursa valisiyken tiyatro binası yaptırarak Moliere'den yaptığı çevirilerini burada oynatan ...**Ahmet Vefik Paşa**...nın "Lehçe-i Osmani" adlı sözlüğü vardır.

34. Tanzimat döneminde Servet-i Fünun edebiyatının temellerini atan Recaizade Mahmut Ekrem, Muallim Naci'nin Demdeme'sine karşı ...**Zemzeme**... 'yi yazmıştır.

35. "Küçük Şeyler, Zavallı Kız" adlı eserler ...**öykü**... türünün örnekleridir.

36. Tanzimat edebiyatının 2. döneminde siyasi baskı nedeniyle daha çok ...**bireysel**... konular işlenmiştir.

37. Namık Kemal "...**Vatan**... şiiiri" olarak anılmaktadır.

38. "Demdeme, Eşber, Talim-i Edebiyat" adlı eserler Tanzimat edebiyatı ...**ikinci**... dönem sanatçılarına aittir.

39. Şemsettin Sami ...**Orhun**... Abidelerini Türkiye Türkçesine aktarmıştır.

40. İlk resmi gazetemizin ...**Takvim-i Vekayi**... 'dir.

41. 17 yy'da Fransa'da ortaya çıkan ve Tanzimat döneminde Şinasi ve A. Vefik Paşa'nın etkilendiği akım ...**Klasisizm**... dir.

42. ...**Makber**..., Abdülhak Hamit Tarhan'ın veremden ölen karısı için yazdığı lirizm ve tezat dolu şiiiridir.

43. "Letaif-i Rivayet" ...**Ahmet Mithat Efendi**... tarafından yazılmıştır.

44. Ziya Paşa'nın Divan şiiirini yücelterek Halk şiiirini kötülediği antolojisinin adı ...**Harabat**... 'tır.

45. İlk realist romanımız ...**Araba Sevdası**... 'dır.

46. Agah Efendi ile beraber ilk özel gazetemizi çıkartan yazar ...**Şinasi**... 'dir.

47. "Vuslat, Şemsa, Afife Anjelik, Atala..." gibi eserler ...**Recaizade Mahmut Ekrem**... tarafından yazılmıştır.

48. Ziya Paşa, ...**Şiiir ve İnşaa**... makalesinde Divan şiiirini, Türk şiiiri olarak kabul etmez; Halk şiiirini Türk şiiiri olarak görür. Bu makale edebiyatımızın ilk eleştirilerindedir.

49. ...**Ziya Paşa**..., Bağdatlı Ruhi'ye nazire olarak yazdığı terkib-i bent ve terci-i bentleriyle ünlü Tanzimat sanatçımızdır.

50. Namık Kemal ünlü "...**Hürriyet**... Kasidesi" adlı şiiirinde o dönem için yeni olan "birlik, beraberlik ve demokrasi" ile ilgili kavramlar üzerinde durmuştur.

51. Ahmet Mithat Efendi'nin ...**Esaret**... hikayesi, Tanzimat hikaye ve romanlarında çokça kullanılan esirlik ve insan ticareti konusu üzerine yazılmış olan ilk eserdir.

52. Moliere'den çevirdiği "Zoraki Tabip" adlı eseriyle tanınan sanatçımızın ...**Ahmet Vefik**... 'tır.

53. "En güzel eserim." dediği "Fitnen" adlı eserini de diğer tiyatrolarında olduğu gibi "sahneye konulmak amacıyla" değil "okunmak" için yazan sanatçımız ...**Abdülhak Hamit**... 'tır.

54. Edebiyatımızda ilk makale "...**Mukaddime**..." adıyla Tercüman-ı Ahval gazetesinde yayımlanmıştır.

55. İlk köy romanımız olan "Karabibik" in ...**Nabizade Nazım**... tarafından yazılmıştır.

56. Tek perdelik komedi olan ilk yerli tiyatromuz ..**Şair Evlenmesi**... 'dir.

57. Teodor Kasap tarafından çıkarılan ilk mizah dergisi ...**Diyojen**... 'dir.

58. Lehçe-i Osmani (Ahmet Vefik Paşa), Kamus-i Alam (Şemsettin Sami), Lügat-i Naci (Muallim Naci) Tanzimat döneminde yazılmış ...sözlük...lerdir.
59. ...Küçük Şeyler..., Tanzimat edebiyatının 2. döneminde yazılan ve batılı anlamda ilk öykümüz kabul edilen eserdir.
60. İlk tezli romanımız ...Zehra...'dır.
61. ...Kamus-i Türki..., Şemsettin Sami tarafından yazılmıştır ve Türkçenin ilk sözlüğü olarak kabul edilir.
62. Edebiyatımızda realizmin başarılı bir örneği olan, kırsal kesim gerçeğine ilk kez değinen ...Karabibik... romandan çok uzun hikaye özelliklerine sahiptir. Kişileri buldukları çevreye göre anlatır.
63. Tanzimat edebiyatı döneminde ...divan... edebiyatı nazım şekilleri kullanılmaya devam edilmiştir; ancak bu nazım şekilleriyle yeni kavram ve konular işlenmiştir.
64. Tanzimat edebiyatında pek fazla kullanılmayan ...anı... türünün güzel örnekleri şunlardır: Ömer'in Çocukluğu (Muallim Naci), Defter-i Amal (Ziya Paşa)...
65. İyi bir hiciv (yergi) ustası olan Ziya Paşa ...Zafername... adlı eserinde Ali Paşa'yı över görünerek hicveder. Bu eser edebiyatımızın ilk eleştirilerindedir.
66. İkinci dönem Tanzimat sanatçıları eserlerini ...realizm... akımının etkisiyle kaleme almışlardır.
67. Tanzimat edebiyatının I. döneminde sanatçılar "Sanat ...toplum... içindir." anlayışıyla hareket etmişlerdir.

Servet-i Fünun Edebiyatı-Cevaplar

1. Servet-i Fünun topluluğu ayrıca ...Edebiyatı Cedide... adıyla da anılmaktadır.
2. Servet-i Fünuncular ...aruz... ölçüsünü kullanmaya devam etmişlerdir.
3. Cenap Şehabettin'in ...Körebe... ve ...Yalan... olmak üzere iki tiyatro eseri vardır.
4. Servet-i Fünuncular dönemin siyasi koşullarından dolayı eserlerinde daha çok ...bireysel... konular üzerinde durmuşlardır.
5. Servet-i Fünun döneminde ..."Kulak için uyak"... anlayışı benimsenmiştir. Hatta denilebilir ki Servet-i Fünun topluluğu "uyak anlayışı" tartışmalarının sonucunda oluşmuştur.
6. Servet-i Fünun şairleri "şiirde gerçekçilik" denen ...Parnasizm... akımından etkilenmişler, ayrıntılı ve canlı betimlemeler yapmışlardır.
7. Servet-i Fünun döneminde "...Mensur... şiir" türünün ilk örnekleri verilmiştir.

68. Tanzimat şiirinde ...aruz... ölçüsü kullanılmıştır.
69. Tanzimat edebiyatında Divan edebiyatındaki "Parça güzelliği" anlayışının aksine "...Bütün... güzelliği"ne önem verilmiştir.
70. Divan edebiyatında sanatçılar, seçkin kişiler için eser vermiş; Tanzimatçılar ise ...halk... için yazmayı amaçlamışlardır.
71. ...Sinasi... şiirlerinden yaptığı seçmeleri "Müntehabat-ı Eşar" adlı eserinde toplamıştır.
72. R. Mahmut Ekrem'in Muallim Naci ile başlattığı "göz için mi kulak için mi uyak" tartışması ...Servet-i Fünun... edebiyat topluluğunun oluşmasına katkıda bulunmuştur.
73. Tanzimat edebiyatında şiirden sonra en çok önem verilen ...tiyatro... türüdür. Zavallı Çocuk (N. Kemal), Afife Enjelik (R. Mahmut Ekrem) bu türün güzel örnekleridir.
74. Paris'te Bir Türk (Ahmet Mithat), Cezmi (Namık Kemal), Sergüzeşt (Samipaşazade Sezaî) adlı eserler ...roman... türünde yazılmıştır.
75. Tanzimat edebiyatında en çok kullanılan ...şiir... türünün başarılı bazı örnekleri şunlardır: Nağme-i Seher (R.M. Ekrem), Belde (Abdülhak Hamit), Ateşpare (Muallim Naci)...
76. Tanzimat edebiyatında az da olsa ...hece... ölçüsüyle şiirler yazılmıştır. (Ziya Paşa ve Abdülhak Hamit yazmıştır).
78. Abdülhak Hamit'in oyunlarının adları: Macera-yı Aşk, İçli Kız, Sabr-ü Sebat, Nesteren, Fitnen, Eşber, Tarık, İlhan, Turhan, Hakan...

ünlü iki romanı olan "Mai ve Siyah ile Aşk-ı Memnu"un gölgesinde kalmıştır.

15. Tevfik Fikret edebiyatımızda ...**Parnasizm**... akımının başarılı temsilcilerinden biri olmuştur.

16. Servet-i Fünun sanatçıları dönemin siyasi baskılarından dolayı ...**"Sanat sanat içindir."**... görüşüyle hareket etmişlerdir.

17. Servet-i Fünuncular nazım birimi olarak "beyit" değil ...**dize**... kullanmışlardır.

18. Servet-i Fünun döneminde oldukça ...**ağır**... bir dil kullanılmıştır.

19. Mehmet Rauf'un "Eylül" adlı romanı edebiyatımızda ...**psikolojik**... roman türünün ilk örneğidir.

20. "Feda-yı Garam, Hayal İçinde, Ferdi ve Şürekası" adlı eserler ...**öykü**... türünde yazılmıştır.

21. Servet-i Fünun döneminde Divan edebiyatının aksine ...**bütün**... güzelliği önemsenmiştir.

22. Servet-i Fünuncular ...**sembolizm**... akımının etkisiyle şiirde musikiye önem vermişlerdir.

23. Servet-i Fünuncular nazmı ...**nesre**... yaklaştırmışlardır.

24. Cenap Şehabettin şiirlerini ...**Tamat**... adlı şiir kitabında toplamıştır.

25. Tevfik Fikret ...**Sis**... adlı şiirinde İstanbul'dan nefretle bahseder ve bu şiiri büyük bir yankı uyandırır.

26. Sanat hayatının bir döneminde "Sanat için sanat" bir döneminde de "Toplum için sanat" görüşünü savunan ...**Tevfik Fikret**...'in "Doksan Beşe Doğru, Tarih-i Kadim" adlı eserleri vardır.

27. Halit Ziya'nın "Kırk Yıl, Saray ve Ötesi" adlı eserleri ...**anı**... türünde yazılmıştır.

28. Servet-i Fünun romancıları ...**realizm**... akımının etkisiyle eserlerinde "gözleme" önem vermişler ve betimlemeleri "gerçeğe" uygun olarak yapmışlardır.

29. Sanat hayatının ilk dönemlerinde parnasizmin etkisinde kalan ...**Cenap Şahabettin**... daha sonraları sembolizmin güçlü temsilcilerinden biri olmuştur. Şiirlerinde nükteye, sanatlı söyleyişlere ve söz oyunlarına sıkça yer vermiştir. Şairin ayrıca makalelerini topladığı "Evrak-ı Eyyam" adlı bir eseri vardır.

30. Servet-i Fünun döneminde siyasi baskı nedeniyle ...**tiyatro**... türü sönük kalmıştır.

31. Hüseyin Cahit Yalçın'a ait olan "Nadide" adlı eserin türü ...**roman**...'dır.

32. Aşkın ikinci plana atıldığı ...**Mai ve Siyah**... romanında toplumsal hayata yer verilmiş olması yapıtın en önemli özelliğidir. Ahmet Cemil bu romanda yalnız iç dünyasıyla değil bağlı bulunduğu toplumsal çevreyle de verilmiştir.

33. Daha çok şiirleriyle tanınan Cenap Şehabettin ...**Elhânî Şîta**... şiirinde karın yağışını adeta hissettirmektedir okura.

34. Servet-i Fünun döneminde kullanılan nazım şekilleri şunlardır: **Serbest Müstezat, Terzarima, Triyole, Sone**

FECCR-İ ATİ EDEBİYATI-BAĞIMSIZ SANATÇILAR

1. Fecr-i Ati topluluğunda ...**Ahmet Haşim**... dışında sanat değeri taşıyan şiir yazar olmamıştır. Bu sanatçımız daha sonra sanatını bağımsız olarak devam ettirmiştir. Şiirlerini "Göl Saatleri"nde toplamıştır. "Gurabahane-i Laklakan, Bize Göre" adlı eserlerinde ise gazete yazılarını toplamıştır.

2. Fecr-i Aticiler daha çok ...**bireysel**... konuları işlemişlerdir.

3. Fecr-i Aticiler ...**Fransız**... edebiyatını örnek almışlardır.

4. Fecr-i Ati topluluğu üslup ve sanat anlayışında ...**Servet-i Fünun**... topluluğunun silik birer kopyası olmaktan kurtulamamıştır.

5. Fecr-i Ati topluluğu edebiyat anlayışlarını önceden belirleyerek ve bunu bir bildiriyle kamuoyuna duyuran ...**ilk**... topluluktur.

6. Ahmet Haşim'in "Frankfurt Seyahatnamesi" adlı eseri ...**gezi**... türünün güzel örneklerinden biridir.

7. Ahmet Haşim ...**hece**... ölçüsünü hiç kullanmamıştır. Hatta bu ölçüyü "Köylü Vezni" olarak nitelemiştir.

8. ...**Hüseyin Rahmi**... Türk edebiyatının en güçlü natüralist yazarlarından. Sokağı edebiyatımıza getirmiş olan bu sanatçımız Ahmet Mithat geleneğini takip ederek yüzlerce eser vermiş ve halkı eğitmeye çalışmıştır. "Şıpsevdi" önemli romanlarından biridir.

9. İstiklal Marşı'nın yazarı olan M.Akif Ersoy şiirlerini ...**Safahat**... adlı kitapta toplamıştır.

10. Aruz ölçüsünü ustaca kullanan ...**Mehmet Akif**..., nazmı nesre yaklaştırmada ustadır. Sosyal konulara eğilen bu

sanatçımızın “Süleymaniye Kürsüsünde ve Fatih Kürsüsünde” adlı şiirleri ünlüdür.

11. Eski şiiri günümüzde de yaşatmış bir şair olan ... **Yahya Kemal** ...’in şiirlerinde sonsuzluğa ulaşma duygusu, ölüm kaygısı, aşk ve lirizm başlıca temalar olarak görülür. Divan şiirini çağdaş bir yorumla veren şiirleri de vardır. “Kendi Gök Kubbemiz, Eski Şiirin Rüzgârıyla” adlı şiir kitapları ile tanınmaktadır.

12. Hüseyin Rahmi Gürpınar’ın bazı romanları şunlardır: **Şık**, **Şıpsıvdi**, **Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdıvaç**, **Mürebbiye**, **Hakka Sığındık**, **Kaynanam Nasıl Kudurdu?**, **Ben Deli miyim?**, **Gulyabani**, **Utanmaz Adam**, **Tesadüf**, **Nemetsinas...**

13. “Gulyabani, Tesadüf, Nimetsinas” gibi eserler Hüseyin Rahmi’nin ... **roman** ... türünde eserleridir.

14. Emin Bülent, Ahmet Samim, Celal Sahir, Hamdullah Suphi ... **Fecr-i Ati** ... topluluğunun çok fazla tanınmayan sanatçılarıdır.

15. Yahya Kemal ... **Ok** ... şiiri dışında bütün şiirlerini aruz ile yazmıştır.

16. Yahya Kemal’in makaleleri şunlardır: **Eğil Dağlar**, **Aziz İstanbul**

17. Mehmet Emin Yurdakul edebiyatımızda “... **milli şair**...” olarak anılmaktadır.

18. Yahya Kemal şiirlerinde ... **İstanbul** ...’un doğal güzelliklerini yansıtmıştır. Bu şehre büyük bir hayranlık duymuştur.

19. “Kuyruklu Yıldız Altında İzdıvaç” adlı eser ... **roman** ... türünde yazılmıştır.

20. Fecr-i Ati topluluğunda şiirler ... **aruz** ... ölçüsü ile yazılmıştır.

21. Fecr-i Aticiler ... **serbest müstezat** ... nazım şeklini geliştirerek kullanmaya devam etmişlerdir. Ahmet Haşim edebiyatımızda bu nazım şeklini başarıyla kullanan şairlerimizdendir.

22. Fecr-i Aticiler “Sanat ... **şahsi** ... ve muhteremdir.” anlayışıyla hareket etmişlerdir.

23. Fecr-i Aticiler, özellikle de Ahmet Haşim parnasizme tepki olarak doğan ... **sembolizm** ... akımından etkilenmişlerdir.

24. Fecr-i Ati topluluğu içinde yer alan sanatçılardan biri de ... **Celal** ... Sahir’dir.

25. Hece ölçüsüyle, yalın bir Türkçe kullanarak yurtseverlik konularını işleyen ... **Mehmet Emin Yurdakul** ... Milli edebiyatın öncüsü sayılmaktadır. Bu sanatçımız, “Ey Türk Uyan, Türk Sazı” adlı şiirleriyle tanınmaktadır.

26. Gözlemci bir yazar olan ... **Ahmet Rasim** ... hiçbir edebi topluluğa katılmamıştır. Sanatçımızın “Falaka, Şehir Mektupları, Gülüp Ağladıklarım” gibi önemli eserleri vardır.

27. “Piyale, Hakkın Sesleri, Türk Sazı, Kendi Gök Kubbemiz” adlı eserler ... **şiir** ... türünde yazılmıştır.

28. Edebiyatımızda Ahmet Rasim denilince ... **fıkra** ... türü akla gelmektedir.

29. Ahmet Haşim’in fıkralarını ... **Bize Göre** ... isimli kitapta toplamıştır.

30. M. Fuat Köprülü, Yakup Kadri, Ali Canip Yöntem, Refik Halit gibi edebiyatımızın güçlü kalemli önce ... **Fecr-i Ati** ... topluluğu içinde yer almışlar, daha sonra Milli edebiyatın içinde sanat hayatlarını devam ettirmişlerdir.

31. Dili, şiirin en büyük sorunu olarak gören ... **Yahya Kemal** ... “Kelimeler namusundur.” diyecek kadar dili önemsemiştir. “Edebi ve Siyasi Portreler, Aziz İstanbul” yazarın düzyazılarını topladığı bazı eserleridir.

32. Ahmet Rasim’in fıkralarını topladığı ünlü eseri ... **Eşkali Zaman** ...’dır.

MİLLİ EDEBİYAT

1. Ömer Seyfettin ve arkadaşları 1911 yılında Selanik’te ... **Genç Kalemler** ... dergisi etrafında toplanarak Milli edebiyatın temellerini atmışlardır.

2. Milli edebiyatçılar ulusal kaynaklara yönelmiş; ilhamlarını ... **halk** ... edebiyatından almışlardır.

3. Edebiyatımızda ilk defa bu dönemde İstanbul dışına çıkmış, eserlerde ... **Anadolu** ... konu olarak işlenmiştir.

4. Milli edebiyatçılar konuşma dilinde ... **İstanbul** ... Türkçesini örnek almışlardır.

5. Milli edebiyatın öncülerinden olan ... **Ali Canip** ...’in “Geçtiğim Yol” adlı şiiri vardır.

6. Milli edebiyatın kurulmasında ve gelişmesinde önemli rol oynayan ... **Ziya Gökalp** ... Türkçülük düşüncesini istemleştirmiştir. Bu sanatçımız “Türkçülüğün Esasları” adlı eseriyle tanınmaktadır.

7. Sanat hayatına Fecr-i Ati’de başlayıp Milli edebiyatta devam eden ... **Yakup Kadri** ... romanlarında kuşaklar arası atışmaları, halk-aydın çelişmesini, toplumsal kurumlardaki yozlaşmayı işlemiştir. “Ankara, Panorama, Hep O Şarkı” bazı romanlarıdır.

8. Siyaset adamı olan ... **Fuat Köprülü** ... Türk edebiyatını ve Türk tarihini bilimsel yöntemlerle inceleyen ilk yazarımızdır.

“Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Saz Şairleri Antolojisi” gibi eserleri vardır.

9. Edebiyatımızda Kurtuluş Savaşı'nın konu edildiği ilk roman ...**Ateşten Gömlek**...’te savaş sırasında hastabakıcılık yapan Ayşe’yi içten içe seven Peyami ve Binbaşı İhsan’ın aşkları anlatılmaktadır.

10. Yazar, ...**Sinekli Bakkal**... romanında II. Abdülhamit dönemi ve imparatorluk başkenti İstanbul’un romana da adını veren sokağında yaşayan insanların öyküsünü Rabia, Peregrini, Kız Tevfik gibi kahramanların kişiliğinde anlatmaktadır.

11. Duygusal-sosyal içerikli konuları ve Anadolu insanının gerçeğini yalın bir dille anlatan ...**Reşat Nuri**...’nin “Damga, Yeşil Gece, Acımak...” gibi romanları vardır.

12. Milli edebiyatın etkisinde olan ...**Falih Rıfki Atay**..., Atatürk’ü yakından tanıtan anılarıyla ün kazanmıştır. Sanatçımızın “Zeytindağı, Çankaya” adlı eserleri çok meşhurdur.

13. Yakup Kadri ...**Sodom ve Gomore**... adlı romanında mütareke dönemi İstanbul’un bozukluk ve çöküntülerini anlatmıştır.

14. “Vurun Kahpeye, Yaban, Ateşten Gömlek” adlı eserler ...**Kurtuluş**... Savaşı döneminin havasını yansıtan üç romanımızdır.

15. Genç Kalemler ...**şir**... anlayışı konusunda Fecr-i Ati şairlerinden pek ayrılmadılar. Aruzun yerine heceyi getirmeleri sadece biçim yönünden bir değişiklik oldu.

16. Genç Kalemler dergisinin edebiyat tarihinde büyük bir öneminin olmasının sebebi ...**sade**... Türkçenin bir dava olarak ilk kez bu dergide ele alınmış olmasıdır.

17. Refik Halit’in “Yezidin Kızı, İstanbul’un İç Yüzü, Sürgün, Nilgün” adlı eserleri ...**roman**... türünde yazılmıştır.

18. Ömer Seyfettin ve arkadaşları ...**Yeni Lisan**... adlı Türkçenin sadeleştirilmesi ile ilgili görüşlerini dile getirmişlerdir.

19. Milli edebiyat döneminde yazı dili ...**konuşma**... diline yaklaşmıştır.

20. Milli edebiyatçılar roman ve öyküde ...**realizm**... akımının etkisinde kalmışlardır.

21. Ömer Seyfettin edebiyatımızda ...**Maupassant**... tarzı hikayeciliğin öncüsüdür.

22. ...**Halide Edip Adivar**... anılarını “Türk’ün Ateşle İmtihanı, Mor Salkımlı Ev” gibi eserlerde toplamıştır.

23. Ziya Gökalp, “Kızıl Elma, Altın Işık, Yeni Hayat” adlı eserleri ...**şir**... türünde yazmıştır.

24. Hikayelerinin konusunu tarihin şanlı olaylarından ve kahramanlarından alan ...**Ömer Seyfettin**... hikayelerini olay öykücülüğü tarzında kaleme almıştır. Üslubu yalın ve açıktır. “Yüksek Ökçeler, Beyaz Lale, Bomba” sanatçımızın bazı eserleridir.

25. Yakup Kadri, ...**Yaban**... romanında I. Dünya Savaşı’nın bitimiyle birlikte Sakarya Savaşı’nın sonuna kadar olan sürede bir Anadolu köyünde, köylüleri, köyün durumunu, Milli Mücadele’ye ilişkin tavırlarını Ahmet Celal’in gözüyle anlatmaktadır.

26. Yazar, ...**Çalıkuşu**... romanında iyi bir öğrenim görmüş ve bir İstanbul kızı olan Feride’nin Anadolu’nun çeşitli köy ve kasabalarında öğretmen olarak yaşadığı serüveni anlatmaktadır.

27. Hikayeciliğimizi İstanbul dışına çıkararak Anadolu’ya yönelten, yurt gerçeklerini gözlemlere dayanarak yansıtan, aynı zamanda mizah ve siyasi yergi alanında da eser veren ...**Refik Halit Karay**...’ın “Memleket Hikayeleri, Gurbet Hikayeleri” çok ünlüdür.

28. Yakup Kadri, roman türünün yanında ...**mensur**... şiir türünün de en önemli temsilcisidir. “Okun Ucundan, Erenlerin Bağından” bu türün en önemli örnekleridir.

29. Falih Rıfki’nin “Bizim Akdeniz, Times Kıyıları”, Reşat Nuri’nin “Anadolu Notları” ...**gezi**... türünün önemli örnekleridir.

30. ...**Kıralık Konak**... adlı eser, Yakup Kadri’nin ilk romanıdır. Üç ayrı kuşak arasındaki görüş, duygu ve yaşayış farklılıklarını Naim Efendi, çocukları ve torunları çerçevesinde anlatmıştır. Eserde edebiyatımızın geleneksel temalarından biri olan aşırı batı hayranı züppe tipi başarılı biçimde çizilir.

31. Halide Edip’in “Dağa Çıkan Kurt” Yakup Kadri’nin “Bir Serencam” Ömer Seyfettin’in “Beyaz Lale” adlı eserleri edebiyatımızda ...**öykü**... türünün başarılı örnekleridir.

32. ...**Halide Edip Adivar**... romanlarında önce bireysel duyguları ve kadın ruhunun özelliklerini işlemiş; Kurtuluş Savaşı yıllarında ise toplumsal konulara yönelmiştir. “Tatarcık, Seviye Talip, Yeni Turan, Zeyno’nun Oğlu” gibi romanları ünlü romanlarının gölgesinde kalmıştır.

33. Servet-i Fünun ve Milli Edebiyat döneminde Türkçülük ve Halkçılık için mücadele eden Ahmet Hikmet Müftüoğlu’nun “Çağlayanlar” ve “Gönül Hanım” adlı ...**roman**... türünde eserleri ünlüdür.

34. “Hep O Şarkı, Handan, Yeşil Gece, Bugünün Saraylısı” adlı eserler ...**roman**... türünde yazılmıştır.

35. Refik Halit Karay ...**Kirpi**... takma adıyla eleştiri ve mizah türünde eserler vermiştir.

36. Reşat Nuri'nin "Leyla ile Mecnun, Olağan İşler" adlı eserleri ...**öykü**... türündedir.

37. "Zeytindağı, Bir Ömür Boyunca, Türk'ün Ateşle İmtihanı, Zoraki Diplomat" eserler ...**an**... türünde yazılmıştır.

CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK EDEBİYATI

1. ...**Cumhuriyet**... döneminde yazı diliyle konuşma dili arasındaki fark ortadan kalkmış, hece ölçüsü kullanılmış, köy ve köy sorunları dile getirilmiştir. Ayrıca Kurtuluş Savaşı öncesi durum, savaş yılları, savaşa katılanların durumu da birçok esere konu olmuştur. Birçok edebi topluluğun oluştuğu bu dönemin adı.

2. Beş Hececiler'e tepki olarak ortaya çıkan ...**Yedi Meşaleciler**... 'de Beş Hececiler'in şiirlerini sığ olmakla suçluyorlardı. İlkelerini "samimilik, canlılık ve devamlı yenilik"

olarak açıkladılar. Fakat bu topluluk hedeflerinin hiçbirini gerçekleştiremeden kısa sürede dağıldı. Ziya Osman Saba bu topluluğun en tanınmış şairi olarak bilinmektedir.

3. "Şarkın Sultanları, Fırtına ve Kar, Rüya, Sebül ve Güvercinler" adlı eserler ...**şiir**... türünde yazılmışlardır.

4. İkinci Yeniciler'den olan ...**Cemal Süreyya**... özgün buluşları ve söyleyiş biçimiyle ikinci yeni şiirinin karanlığını gidermiştir. "Sizin Hiç Babanız Öldü mü?" şiiri son zamanlarda medyada

sıkça yer aldı. Bu sanatçımızın “Sevda Sözleri, Üvercinka, Göçebe” adlı şiirleri vardır.

5. Bir grup şairin oluşturduğu ...**Hisarcılar**...topluluğunun sanat anlayışı şöyle özetlenebilir: “Sanatta milli köklere bağlı kalınıp Türk şiir geleneğinden kopmadan günün şiirini yazmak gerekir.” Bu topluluğun en önemli temsilcisi Mehmet Çınarlı’dır.

6. İlk şiirlerini 1936’da yayımlamaya başlayan ...**Orhan Veli**...’nin şiirleri o güne kadar şiir diye bilinen ürünlere bir tür başkaldırıdır. Öyle ki, şiiri birtakım kalıp ve klişelerden, yıpranmış benzetmelerden başka bir deyişle şairanelikten kurtarmıştır. “Vazgeçemediğim” adlı şiiri çok ünlüdür.

7. “Otlakçı, Ege’nin Dibi, Ekmek Kavgası” adlı eserler ...**öykü**... türünde yazılmıştır.

8. Orhan Veli, dünyaca ünlü ...**Lafontaine**...’nin fabllarını, masallarını Türkçeye kazandırmıştır.

9. Toplumcu, gerçekçi anlayışın önde gelen yazarlarından biri olan ...**Orhan Kemal**... sanatının olgunluk döneminde Adana yöresindeki toprak ve fabrika işçilerini konu almıştır. Çukurova’nın toplumsal ve ekonomik yapısındaki değişimin yöre halkı üzerindeki etkilerini incelemiştir. Yazarın “Cemile, Baba Evi, Bereketli Topraklar Üzerinde” adlı eserleri vardır.

10. Kırım Türklerinin en ünlü sanatçısı olan ...**Cengiz Dağcı**... eserlerinde Kırım Türklerinin sıkıntılarını dile getirmiştir. Bu sanatçının “Onlar da İnsandı, Korkunç Yıllar” gibi eserleri vardır.

11. Yapıtlarında Çukurova’yı, Torosları ve Çukurova insanının acı yaşamını çarpıcı bir şekilde dile getirmiştir olan ...**Yaşar Kemal**... “Üç Anadolu Efsanesi, Ağrı Dağı Efsanesi, Binboğa Efsanesi” gibi destansı romanları vardır.

12. ...**Şehriyar**... Azerbaycan edebiyatının ve İran’ın en güçlü sanatçılarından. “Çağımızın Hafızı” olarak nitelendirilen bu sanatçı “Heyder Baba’ya Selam” şiiri ile tanınmaktadır.

13. Dilimizin özleşmesine öncülük eden ...**Nurullah Ataç**... eleştiri türünün gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Konuşma dilindeki devrik cümlenin yazıda kullanılmasını yaygınlaştırmaya çalışmıştır. Yaşadığı dönemde deneme türünün başarılı bir temsilcisi olmuştur.

14. Yedi Meşaleciler topluluğunun şiire en sadık ismi olan ...**Ziya Osman Saba**... şiirlerinde çocukluk özlemi, anılara düşkünlük, küçük mutluluklarla yetinmek gibi konuları işlemiştir. “Sebil ve Güvercinler, Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi” adlı eserleri vardır.

15. Cumhuriyet dönemi tiyatro sanatçılarından olan Necati Cumalı’nın ...**Susuz Yaz**... öyküsü sinemaya aktarılmıştır.

16. “Nalınlar (Necati Cumalı), Fazilet Eczanesi (Haldun Taner), Kahraman (Refik Erduran), Keziban (Turan Oflazoğlu)” adlı eserler ...**tiyatro**... türünün örnekleridir.

17. Gazetelerde fıkra, başyazı ve söyleyişler yazan ...**Haldun Taner**... öykü ve oyun yazarı olarak tanındı. İlk oyunlarından sonra epik tiyatro örneği olarak “Keşanlı Ali Destanı”nı yazdı.

18. “Günlerin Getirdiği (Nurullah Ataç), Beş Şehir (A. Hamdi Tanpınar), Türkçenin Sırları (N.Sami Banarlı), Hangi Edebiyat (Atilla İlhan)” adlı eserler ...**deneme**... türünde yazılmıştır.

19. A. Hamdi Tanpınar, olay ve karakter romanı olmaktan çok karışık ruh tahlillerini tasvir eden bir yaşantı romanı olan ...**Huzur**...’da, Mümtaz’ın kişiliğinde yer yer özel ve çevre hayatını yansıtmıştır.

20. Aşık Veysel’i keşfeden şair olarak bilinen ...**Ahmet Kutsi Tecer**... halk kültürü öğelerini çağdaş sanat teknikleriyle birleştirmeye çalışmıştır. İlk şiirlerini Dergah ve Milli Mecmua’da yayımlamıştır. “Koçyiğit, Köroğlu, Köşebaşı” gibi piyesleri, tiyatrolarda ilgiyle izlenmiştir.

21. Köy edebiyatımızın en ünlü romancısı olan ...**Kemal Tahir**... konularını cezaevi anlarından, Kurtuluş Savaşı’ndan, Osmanlı tarihinden, eşkıya öykülerinden alan romanlar yazmıştır. “Devlet Ana, Yorgun Savaşçı, Göl İnsanları” adlı eserleri vardır.

22. ...**İkinci Yeniciler**... insanın bilinç altına inen, doğayı, insanı ve gözlemledikleri hayatı, kendilerine özgü bir anlayışla kaleme alan edebiyat topluluğudur.

23. Şiire Birinci Dünya Savaşı yıllarında başlamış, hece ölçüsünü benimseyen ...**Faruk Nafiz Çamlıbel**... Anadolu insanının hayatını anlatan şiirleri ile üne kavuşmuştur. Dinle Neyden adlı kitabında Beş Hececilerin eğilimlerini dile getirmiştir. Ünlü Han Duvarları şiiri ile Anadolu’ya yönelişi en güzel şekilde ortaya koymuştur.

24. ...**Beş Hececiler**... topluluğunun şairleri ilk şiirlerinde aruz vezni kullanmışlar, sonradan heceye geçmişlerdir. Milli Edebiyat akımından etkilenmişlerdir. Şiirlerinde Anadolu manzaralarını ve Anadolu yaşayışını coşkun bir dille işlemişlerdir. Bu edebi topluluğun en önemli temsilcisi Faruk Nafiz Çamlıbel’dir.

25. “Kuyucaklı Yusuf, Fahim Bey ve Biz, Huzur, Aganta Burina Burinata” adlı Cumhuriyet dönemi eserleri ...**roman**... türünde kaleme alınmıştır.

26. 1941 yılında ...**Garipçiler**... edebi topluluğunu oluşturan üç şair bu topluluğun adını taşıyan bir kitap yayımlayarak şiirle ilgili görüşlerini dile getirdiler. Bu kitaplarıyla yerleşik şiir anlayışına meydan okumuşlardır. Şiire “sokağı getiren” bu topluluk Birinci Yeniciler olarak da anılırlar.

27. Garip Akımına tepki olarak doğan ...**İkinci Yeniciler**... şiirde gerçeküstüçülüğü (sürrealizm) temel aldılar. Değişik imgeler, çağrışımlar ve soyutlamalarla özgün bir söyleyiş yarattılar. “Şiir için şiir” anlayışıyla hareket ettiler. Edip Cansever, bu topluluğun en çok şiir yazar şairi olmuştur.

28. Cumhuriyet dönemi roman ve öykülerinde genel olarak ...**realizm**... akımının ilkeleri benimsenerek “gözleme” önem verilmiştir.

29. “Yedi Meşale, Garip, Monna Roza” adlı eserler ...**şiir**... türünde kaleme alınmıştır.

30. Memleketçi şiirimize yeni bir ses getiren ...**Cahit Külebi**... şiirlerindeki iç seslerle yarım uyaklarla, halk şairlerine özgü bir içtenliğe ulaşmıştır. “Atatürk Kurtuluş Savaşı’nda” adlı kitabındaki şiirleri bestelenerek Atatürk Oratoryosu haline getirildi. “Adamın Biri, Rüzgar, Yeşeren Otlar” gibi şiir kitapları vardır.

31. “Çamlıca’daki Eniştemiz, Üç İstanbul, Mahur Beste, Yalnızız” adlı eserler ...**roman**... türünde kaleme alınmıştır.

32. Yedi Meşaleciler’in Fecr-i Aticiler ile ortak özelliği ...**Fransız**... edebiyatını örnek almalarıdır.

33. Necip Fazıl Kısakürek’in ünlü şiir kitabının adı ...**Çile**...’dır.

34. Hikayelerinde konu ve olaydan çok, şiirsel etki yaratacak durumları ele alan ...**Sait Faik**... genellikle balıkçıları ve deniz insanlarını anlatan daha çok bir İstanbul hikayecisi olarak bilinen yazarımızdır.

35. Kısa öyküleriyle modern hikayeciliğimizin başlatıcısı olan ...**Memduh Şevket Esendal**... çağının hikaye anlayışından büsbütün ayrı bir yolda yürümüştür. Mauspassant tarzı öykücülüğü tercih etmeyip Çehov tarzını benimsemiştir. “Otlakçı, Mendil Altında” en önemli hikaye kitaplarıdır.

36. “Tütün Zamanı, Osmançık, Eskiçi ve Oğulları, Devlet Ana” adlı eserler ...**roman**... türünde kaleme alınmıştır.

37. “Hürrem Sultan, İnsanlar ve Tanrılar, Atçalı Kel Mehmet” gibi oyunları olan ...**Orhan Asena**... Cumhuriyet dönemi tiyatrocularımızdandır.

38. “Mavi” ya da “Maviciler” adıyla bir şiir akımı başlatan ...**Atilla İlhan**... Garip akımı ve İkinci Yeni şiirine karşı çıkmıştır. Bazı romanlarında öz Türkçe akımını eleştirmiştir.

“Duvar, Sisler Bulvarı, Ben Sana Mecburum” adlı şiir kitapları vardır.

39. Eşya ve olayların içyüzünü araştıran, entelektüel planda çözümleyici bir yöntemle çalışan ...**Tarık Buğra**... Kurtuluş Savaşı dönemi Anadolu’sunu anlattığı “Küçük Ağa” romanı ile ün kazanmıştır.

40. “Esir Şehrin insanları (Kemal Tahir), Murtaza (Orhan Kemal), Yılanı Öldürseler (Yaşar Kemal), Fatih-Harbiye (Peyami Safa)” adlı eserler ...**roman**... türünde kaleme alınmıştır.

41. . Acı Tütün ...**Necati Cumalı**...’nın bir romanının adıdır.

42. “Türkçem benim ses bayrağım.” diyen Cumhuriyet dönemi sanatçımız ...**Fazıl Hüsni Dağlarca**... kendisine özgü bir dil yapısı ve bir biçim yaratmıştır. Yazarın yapıtlarından biri de “Çocuk ve Allah”tır.

43. “Avere Yıllar (Orhan Kemal), Teneke (Yaşar Kemal), Yılanların Öcü (Fakir Baykurt), Anayurt Otel (Yusuf Atılgan)” adlı eserleri ...**roman**... türünde kaleme alınmıştır.

44. Mustafa Kemal Paşa’yı Türk basınında ilk defa tanıtmasıyla ünlü olan Ruşen Eşref Ünaydın’ın edebiyatımızın o zamanki meselelerini yansıtan, edebiyatımızda röportaj çılgırını açan eseri ...**Diyorlar ki**...’dır.

45. Milli Mücadele yıllarında savaşın kazanılması için çok çalışan, kimi şiirleri bestelenen, marş olan Kemalettin Kamu’nun edebiyatımızda pastoral şiir denilince akla ilk gelen şiiri ...**Bingöl Çobanları**...’dır.

46. Cumhuriyet dönemi şiirinin ustalarından olan ...**Ahmet Muhip Diranas**... Fransız şiirinden özellikle Baudelaire’den gelen şiir zevkini, Halk şiir geleneği ile birleştirmiştir. Şiirlerinde güzellikleri işlemiştir. “Fahriye Abla, Serenad” gibi çok tanınmış şiirleri vardır.

47. Romanlarında Çamlıca, Rumelihisarı ve Büyükkada üçgenindeki varlıklı, gününü gün eden sorumsuz insanların yaşamlarını anlatan ...**Abdülhak Şinasi Hisar**...’ın “Fahim Bey ve Biz, Boğaziçi Mektupları, Boğaziçi Yalıları” gibi eserleri vardır.

48. İkinci Yeniciler içinde sürekli yazar bir şair olan olarak tanınan ...**Edip Cansever**... otuz yıla yakın bir süre ilgileri hep üstünde tutmuştur. Kapalı, anlaşılması güç ancak anlamdan büsbütün ayrılmayan bir şiire yönelmiştir. “Yerçekimli Karanfil” şiiri ile kendine özgü bir şiir evreni kurmuştur.

49. Yapıtlarında “psikolojik çözümlere” önem veren ...**Peyami Safa**... “Doğu-Batı sentezi” oluşturmaya çalışmıştır. Usta bir roman tekniği ve canlı bir anlatımı vardır. “Bir Tereddütün Romanı, Sözde Kızlar, Matmazel Noraliya’nın Koltuğu” yazarın ünlü romanlarının gölgesinde kalmış eserleridir.

50. Edebiyatımızda ...**masal**... türü denilince akla ilk olarak Eflatun Cem Güney gelir.

51. 1955’te görme yetisini kaybetmesine rağmen çalışmasını sürdüren ...**Cemil Meriç**... Doğu-Batı kültürlerini yorumlayan bir fikir adamıdır. Fransızcadan çeviriler yapmış; Balzac ve V. Hugo’nun eserlerini dilimize kazandırmıştır. “Bu Ülke” adlı eseri 100 Temel Eser içerisinde yer almaktadır.

52. Hecenin en güçlü şairi olarak bilinen ...**Faruk Nafiz Çamlıbel**... şiire aruzla başlamış heceyle devam etmiş ve şiirini aruzla noktalamış bir şairdir. Şiirlerinde memleket sevgisini anlatır. “Sanat” adlı şiiri ile “Memleketçilik” akımının ilkelerini belirlemiştir. Halk şiirinin duygu ve deyişlerinden etkilenmiştir. “Han Duvarları” ve “Çoban Çeşmesi” şairin en önemli şiirleridir.

53. Suut Kemal Yetkin ve Salah Bırsel çağdaş Türk edebiyatında ...**deneme**... türü denilince akla ilk gelen sanatçılarıdır.

54. “Ayaşlı ve Kiracıları, Fahim Bey ve Biz, Küçük Ağa” adlı romanlar ...**Cumhuriyet**... döneminde yazılmış eserlerdir.

55. “Yer Demir Gök Bakır (Y Kemal), Dişi Kurdun Rüyalari (C. Aytmatov), Viran Bağlar (N. Cumalı)” adlı eserler ...**roman**... türünün ürünleridir.

56. Ünlü “Toprak Ana” romanının yazarı ...**Cengiz Aytmatov**...’dur.

57. “Dilde, fikirde, işte birlik” düşüncesiyle hareket ederek Türk dünyasının büyük düşünce adamlarından ve reformistlerinden biri olan Kırmırlı sanatçımızın ...**İsmail Gaspralı**...’dır.

58. ...**Cahit Sıtkı Tarancı**... kadar şiiri ciddiye alan çok az şair vardır. Şiirin dışındaki türlerle uğraşmaktan kaçınmış; Türkçenin en güzel dizelerini yazmıştır. Onun şiirindeki başlıca temalar: ölüm, ölüm korkusu, yaşama sevinci ve yalnızlıktır. Şiir kitaplarından biri de “Ömrümde Sükut”tur. Ziya Osman Saba’nın çocukluk arkadaşıdır. “Ziya’ya Mektuplar” eseri de bu arkadaşlığın ürünü sayılabilir.

59. Şiir, öykü, roman, deneme ve edebiyat tarihi alanlarında yapıtlar vermiş çok yönlü bir yazar olan ...**Ahmet Hamdi Tanpınar**... daha çok sembolist akıma girebilecek şiirler yazmıştır. Hikayelerinde insan ruhunun temeli saydığı “bilinçaltı ve rüyalara” geniş yer vermiştir. “Bursa’da Zaman” adlı şiiri çok ünlüdür.

60. “Kapalı Çarşı (Behçet Necatigil), Harbe Gidenin Şarkısı (Necati Cumalı), Destan Gibi (Orhan Veli), Rahatı Kaçan Ağaç (Melih Cevdet Anday)” adlı eserler ...**şiir**... türünde yazılmıştır.

61. “Mahalle Kahvesi (Sait Faik), Değirmen (Sabahattin Ali), Abdullah Efendi’nin Rüyalari (A. Hamdi Tanpınar), Susuz Yaz (Necati Cumalı)” adlı eserler ...**öykü**... türünde kaleme alınmıştır.

62. Şiirlerinde kapalı bir ev ve aile dünyasının dar sınırları içinde sıkışık kalmış gibi görünen ...**Behçet Necatigil**...’in şiirlerinde sembollerle ve kendine özgü benzetmelerle dolu bir anlatım göze çarpar. “Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü, Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü” yazarın düzyazı alanındaki eserleridir.

63. Kırgız edebiyatının dünyaca tanınmış en önemli sanatçısı olan ...**Cengiz Aytmatov**...’un eserlerinin çoğu Türkçeye çevrilmiştir. Hikayelerinde milletin temel mülkü olan efsane, destan, masal, hikaye ve türkülere yer vermiştir. “Selvi Boylum Al Yazmalım, Gün Olur Asra Bedel” bazı eserleridir.

TÜRK EDEBİYATINDA İLKLER

1. ...**Tasvir-i Efkâr**..., Şinasi’nin kurduğu, daha sonra Namık Kemal’e devrettiği ikinci özel gazetedir.

2. Şinasi ve ...**Agah Efendi**...’nin birlikte çıkardığı ilk özel gazetemiz Tercüman-ı Ahval’dır.

3. İlk şiir çevirimiz olan “Tercüme-i Manzume”si, **Şinasi** tarafından yazılmıştır.

4. İlk ...**mensur**... şiiri Halit Ziya yazmıştır.

5. ...**Ceride-i Havadis**..., yarı resmi ilk Türk gazetesinin adıdır.

6. İlk tarihi romanımız olarak kabul edilen ...**Cezmi**...’de II. Selim zamanında Türk-İran seferine katılan, romana ismini veren kahramanın öyküsü anlatılmaktadır. Romanın bir başka kahramanı Adil Giray’dır.

7. ...**Karabibik**... ilk köy romanımızdır.

8. İlk divan şairimiz ...**Hoca Dehhanî**...’dır.

9. “Taaşuk-ı Talat ve Fitnat” adlı ilk yerli Türk romanı ...**Şemseddin Sami**... tarafından yazılmıştır.

10. ...**Küçük Şeyler**... Batılı anlamda yazılmış ilk hikayemiz olup Şemsettin Sami tarafından kaleme alınmıştır.
11. Ali Şir Nevai'nin "Mecalisü'n Nefais"i edebiyatımızda ilk ...**tezkire**... dir.
12. Şinasi'nin "Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi" edebiyatımızda ilk ...**makale**... sayılmaktadır.
13. Edebiyatımızın ilk fıkra yazarımız ...**Ahmet Rasim**... 'dir.
14. Edebiyatımızda ilk atasözleri derlemesi olan, "Durub-ı Emsal-i Osmaniye" adlı eser ...**Şinasi**... tarafından yazılmıştır.
15. Edebiyatımızda oynanan ilk tiyatro ...**Namık Kemal**... tarafından yazılan "Vatan yahut Silistre"dir.
16. ...**Şinasi**... edebiyatımızda noktalama işaretlerini ilk defa kullanan sanatçımızdır.
17. İlk realist romanlarımızdan olan ...**Sergüzeşt**... 'te Dilber'in macerası anlatılmaktadır.
18. Kutadgu Bilig edebiyatımızda ilk ...**mesnevi**...dir.
19. Kaşgarlı Mahmut'un "Divan-ı Lügat-ı Türk"ü edebiyatımızda ilk ...**sözlük**... tür.
20. Yusuf Has Hacib edebiyatımızda ...**aruz**... ölçüsünü kullanan ilk şairdir.
21. ...**Şinasi**... Türk edebiyatının ilk tiyatrosu olan "Şair Evlenmesi"ni yazmıştır. Yazar bu eserinde görücü usulü evlilik konusu üzerinde durmuştur.
22. Ahmet Mithat Efendi'ye ait ...**Letaif-i Rivayet**... ilk hikaye örneğimizdir.

23. Babürşah'ın "Babürname" adlı eseri edebiyatımızda ilk ...**an**... olarak kabul edilmektedir.
24. İlk köy şiiri olan "Köylü Kızların Şarkısı" adlı eseri ...**Muallim Naci**... yazmıştır.
25. İlk realist romanlarımızdan olan ...**Araba Sevdası**... 'nın baş karakteri Bihruz Bey'dir.
26. ...**Takvimi Vekayi**..., 1831 yılında çıkan ilk resmi Türk gazetesidir.
27. ...**Eylül**... romanında Suat Hanım ile Necip'in yasak aşkı realist bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. Bu romanda psikolojik çözümlerinin ilk defa kullanıldığı görülür.
28. İlk önce "Uyanış" adıyla yayımlanan ...**İntibah**... romanında Ali Bey adında bir gencin Mahpeykar adlı kadına olan aşkı anlatılmaktadır. Romantik unsurların yer aldığı bu eser ilk edebi romanımız olarak kabul edilmektedir.
29. Abdülhak Hamit'e ait ...**Sahra**... ilk pastoral şiirimizdir.
30. İlk yazılı eserimiz ...**Orhun**... abideleridir.
31. Yusuf Kamil Paşa'nın Fransız sanatçı Fenelon'dan çevirdiği ...**Telemak**... ilk çeviri romanımızdır.
32. ...**Aşk-ı Memnu**... romanında yaşlı biri olan Adnan Bey ile evli olan Bihter'in Behlül'le olan yasak aşkı anlatılmaktadır. Bu eser edebiyatımızın batı tekniklerine göre yazılmış ilk romanı kabul edilmektedir.

GENEL TARAMA

1. ...**Ahmet Yesevi**... Tekke edebiyatının kurucusu olarak kabul edilmektedir.
2. M.Ö. 209-174 yılları arasında yaşamış olan Hun imparatoru Mete'nin hayatını, savaşlarını ve ülkesini oğulları arasında paylaşmasını ...**Oğuz Kağan**... Destanında anlatılmaktadır.
3. İslam Öncesi Sözlü edebiyatın ürünlerinden olan ...**sagu**... şiir türü, Halk edebiyatında "ağıt", Divan edebiyatında "mersiye" adını alır.

4. İslami Devir Türk edebiyatının ilk eserlerinden olan, Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla yazılan ve Türk dilinin ilk sözlüğü olan "Divan-ı Lügati't Türk" adlı eser ...**Kaşgarlı Mahmut**... tarafından yazmıştır.
5. Ahmet Fakih'e ait olan ...**Çarhname**... Anadolu Türkçesinin en eski eseridir. 83 beyitten oluşan bu eserde sanat kaygısından çok içeriğe önem verilmiştir.

6. 14. yüzyılın şairlerinden olan ...**Gülşehri**..., Attar'ın "Mantiku't Tayr" adlı eserini Türkçeye kazandırmıştır.
7. Bütün insanlığa "Sevelim. sevillelim!" diye seslenen ...**Yunus Emre**... "ilahi aşk" temasının yer aldığı şiirlerini Anadolu Türkçesiyle söylemiştir. Şairin "Öğütler Kitabı" anlamına gelen bir mesnevisi vardır.
8. Çağatay Türkçesi ile eser vermiş büyük şair ve düşünce adamı ...**Ali Şir Nevai**... başarılı gazeller, mesneviler ve tuyuğlar yazmakla birlikte tarih, inceleme, biyografi ve dil alanlarında da bilimsel eserler vermiştir. Yazarın "Mizanü'l Evzan" adlı aruz kurallarını anlatan bir eseri vardır.
9. ...**Seyh Galip**... şiirlerini Sebki-Hindi akımının etkisiyle kaleme almıştır. Bunun sonucunda ağır ve kapalı bir söyleyişe yönelmiş, alegorik ifadelerle ve orijinal bir söyleyişle 18. yy'ın Divan şiirini başarılı bir şekilde temsil etmiştir.
10. ...**Ziya Paşa**... Divan edebiyatı nazım şekilleriyle yazmış olduğu 41 şiirlerinde toplumdaki olumsuzlukları (rüşvet, yolsuzluk, adaletsizlik) ve felsefi konuları işlemiştir. "Şiir ve İnşa" makalesinde halk dilini ve halk şiirini savunduğu halde bu görüşlerini "Harabat" adlı antolojisinin önsözünde inkar etmiş, bu nedenle Namık Kemal'in eleştirilerine maruz kalmıştır.
11. "Balkon ölümün cesur körfezidir evlerde" dizesinde var olan edebi sanat "...**benzetme**..."dir.
12. Peygamberimizi öven bir naat olan "Su Kasidesi"nin şairi ...**Fuzuli**...'dir.
13. Divan edebiyatının en uzun nazım şekline ...**mesnevi**... adı verilir.
14. Türklerin Divan edebiyatına kazandırdığı nazım şekilleri ...**şarki**... ve ...**tuyuğ**...'dur.
15. ...**Naturalizm**. Batı edebiyatında, realizmin daha katı ve koyu şeklidir.
16. 1859'da Yusuf Kamil Paşa Fenelon'dan ...**Telemak**... adlı eseri çevirmiştir. Bu eser edebiyatımızda ilk roman çevirisi olarak kabul edilmektedir.
17. Duygu, zıtlıklar ve ak-kara çatışması gibi kavramların önemsendiği romantizm akımında "Sanat ...**toplum**... için" anlayışı benimsenmiştir.
18. ...**Seci**... düz yazıdaki (nesir) ses benzerliğidir.
19. Tanzimatçılar eski edebiyata karşı oldukları halde şiirde ...**eski**... şekilleri kullanmaktan vazgeçmemişlerdir. ...
20. "...**Yahya Kemal**...", sadece "Ok" şiirini heceyle yazmış, İstanbul hayranı bir sanatçıdır.

21. "Hüseyin Rahmi, Ahmet Haşim, Yahya Kemal, Ahmet Rasim" gibi sanatçılarımızın ortak özelliği, sanatlarını ...**bağımsız**... olarak sürdürmeleridir.
22. Karagöz, meddah ve ortaoyunu, göze ve kulağa seslenen, güldürü ağırlıklı, şive taklidinden yararlanan sözlü ...**tiyatro**... örnekleridir.
23. Türklerin kullandıkları alfabeler hangileridir: ...**Göktürk, Uygur, Arap, Kiril, Latin**...
24. "Koçyiğit Köroğlu ve Köşebaşı" adlı eserler Ahmet Kutsi Tecer'in "...**oyun**..." türünde verdiği eserlerdir.
25. Divan edebiyatında divan şairlerini anlatan biyografik eserlere ...**tezkire**... adı verilir.
26. Divan edebiyatında da Halk edebiyatında da ...**şiir**...lerin adları yoktur. Bu türün ürünlerine genel isimler verilmiştir.
27. ...**Tanzimat**... dönemi romanında cariyelik kurumu ve alafangalık özentisi işlenmiş, romanın içine öğretici bilgiler de serpiştirilmiştir.
28. Türk edebiyatında batılı anlamda ilk romanı kaleme alan sanatçımızın ...**Halit Ziya**...'dır.
29. ...**Tevfik Fikret**..., nazmı nesre yaklaştıran, hem aruz hem heceyle yazan, aruzu Türkçeye ustalıkla uygulayan, şiirlerinde toplumsal konulara değinen ve didaktik şiirler de yazan Servet-i Fünun sanatçısıdır.
30. Ahmet Haşim ...**hece**... ölçüsüyle hiç şiir yazmamıştır. Hatta bu ölçüyü küçümsemiştir.
31. ...**Milli Edebiyat**... dönemi sanatçıları toplumcu, sade dili savunan, milli değerlere önem veren, hece ölçüsünü savunan ve uygulayan, tarihi konulara ilgi duyan kimselerdir.
32. "Vurun Kahpeye, Yaban, Ateşten Gömlek, Küçük Ağa" adlı eserler Kurtuluş Savaşı döneminin havasını yansıtan ...**roman**... türünde eserlerimizdir.
33. Bir eserin değerli ve değersiz yanlarını ortaya koyan yazı türüne ...**eleştiri**... denir. Cumhuriyet döneminde Nurullah Ataç, Fethi Naci bu türün başarılı sanatçıları olarak gösterilebilir.
34. ...**Fecri Atı**... edebi topluluğunun sanatçıları edebiyatımıza fazla bir yenilik getirememişlerdir. "Sanat kişisel ve saygıya değerdir." ilkesi ile hareket etmişlerdir. Bu topluluğun iki yıl kadar bir serüveni olmuştur.
35. Tevfik Fikret "...**Sis**..." adlı şiirinde İstanbul'u pislik içinde bir şehir olarak anlatmıştır. Ayrıca Yahya Kemal bu şiire cevap olarak bir şiir kaleme almıştır.
36. "...**Yakup Kadri Karaosmanoğlu**...", "Okun Ucundan, Erenlerin Bağından" adlı mensur şiirler yazmıştır.

37. ...**Trajedi**...de mitolojik ve tarihi konular işlenir; korkunç ve çirkin olaylar sahnede gösterilmez.
38. İslam öncesinde koşuklar, sagular, destanlar ...**dörtlük**... halinde, yarım kafiyeye kullanılarak söylenirdi.
39. ...**Yapma**... destan, bilinen bir kişi tarafından oluşturulan destandır.
40. İslamiyet'ten önce 732'de adına abide dikilen Türk büyükleri "...**Kültigin.Bilge Kagan, Vezir Bilge Tonyukuk**..."tur.
41. Yapıtlarının tümüne "İnsanlık Komedi" adını veren ...**Balzac**... "Vadide Zambak" adlı romanında aşkı realist bir bakış açısıyla ele almıştır.
42. "Devlet Ana, Yorgun Savaşçı" adlı romanları ...**Kemal Tahir**... yazmıştır.
43. Namık Kemal'in Ziya Paşa'nın "Harabat"ına karşı yazdığı eserler: **Takip, Tahrib-i Harabat**
44. "Macera-yı Aşk, Eşber, Fitnen" gibi eserler Abdülhak Hamit'in ...**oyun**... türündeki başarılı örnekleridir.
45. Dize sonlarındaki ses benzerliğine ...**uyak**... adı verilir.
46. Servet-i Fünun dergisinin sorumlu yazı işleri müdürlüğünü yapmış olan ...**Tevfik Fikret**... yayımladığı ilk şiirlerinde açık bir dil kullanmakla kalmamış, aruzun kalıplaşmış şeklini bozarak şiiri nesre yaklaştırmıştır. Serbest müstezatı şiire en iyi uygulayanlardan biri olmuştur. Türk gençliği için "Promete" adlı şiirini örnek göstermiştir.
47. ...**Ahmet Haşim**... "Merdiven" şiirinde musiki ile resmi birleştirmiştir. Şiirlerinde akşamı ve güneşin batışını konu olarak ele alması simbolist akıma uygun bir anlatım tarzıdır.
48. ...**Yahya Kemal Beyatlı**... Türk aruzuna son şeklini vermiştir. Türk milletinin muhteşem geçmişine hayran olan bu şairimiz konularının önemli bir kısmını Osmanlı tarihinden seçmiştir. Tam bir "İstanbul Şairidir." "Kendi Gök Kubbe, Eski Şiirin Rüzgarıyla" yazarın bazı şiir kitaplarıdır.
49. Memduh Şevket Esenal, "Otlakçı, Mendil Altında, İhtiyar Çilingir" adlı eserlerini ...**hikaye**... türünde kaleme almıştır.
50. Mehmet Akif, Tevfik Fikret, Yahya Kemal gibi şairler ...**aruz**... ölçüsünü edebiyatımıza en iyi uygulayanlardır.

51. Şiirleri, romanları ve dramaları ile Viktor Hugo ...**romantizm**... akımının en önemli temsilcisi sayılır.
52. "...**Makalat**..." Bektaşî tarikatının kurucusu sayılan Hacı Bektaş-ı Veli'nin ünlü eseridir.
53. "Alp Er Tunga ve Şu" destanları ...**Saka**... Türklerine aittir.
54. Türk edebiyatının yazılı döneminin ilk eseri olarak kabul edilen Orhun Yazıtları'nın dilini çözümlenerek tercüme eden Danimarkalı dilbilimci ...**Thosen**...'dir.
55. "Mutluluk Veren Bilgi" anlamına gelen ...**Kutadgu Bilig**... 'de iyilik, doğruluk, bilgi, akıl, devlet ve adalet üzerinde durulmakta; birey ve devlet için mutlu olmanın şartları açıklanmaktadır.
56. 13. yüzyılın büyük şairi olan ...**Mevlana**... 'nın asıl adı Celaleddin Muhammed'tir. Tasavvuf düşüncesinin ve edebiyatının en büyüklerinden. Bütün dünyada tanınmaktadır. "Hoşgörü" kavramıyla adeta özdeşleşmiştir.
57. "İskendernâme" adlı mesnevisi ve "Cemşid ü Hurşid" adlı çevirisiyle tanınan ...**Ahmedi**... 14. yy şairimizdir.
58. Dede Korkut hikayelerinde ...**Oğuz**... Türklerinin iç çekişmeleriyle savaşları anlatılmaktadır.
59. "Bugün meleşim niye ağlamış böyle!" cümlesinde ...**açık istiare**... edebi sanatı vardır.
60. Gazete ve dergilerin belirli sütunlarında genel bir başlık altında yayımlanan yazılara ...**fıkra**... adı verilir.
61. "Aiskhylos, Sophokles, Euripides, Aristophanes" eski Yunan'da ...**tiyatro**... türünün başarılı sanatçılarıdır.
62. Cengiz Dağcı ...**Kırım**... edebiyatının önde gelen romancılarından.
63. ...**Drama**... tiyatro türünde üç birlik kuralına uyulmaz.
64. Divan edebiyatında beyitlerle yazılan nazım şekillerinden biri olan "...**kıta**..."da daha çok felsefi ve toplumsal düşünceler dile getirilir.

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Yusuf Kenan DURMUŞOĞLU